

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2

ผู้ศึกษา นางสาวนิลวรรณ จันธิดา รหัสนักศึกษา 2562700449

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ทั้งหมด จำนวน 222 คน จาก 178 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ความต้องการศูนย์สื่อปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูมีความต้องการในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ (1) ด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา โดยมีปรัชญา คือ พัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อัตนระดับปฐมวัยให้ทันสมัย ปณิธาน คือ มุ่งความเป็นเลิศด้านจัดการบริการ และพันธกิจ คือ เป็นศูนย์กลางประสานงานและรวบรวมข้อมูลด้านการวิจัย (2) ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา ครูมีความต้องการด้านงานธุรการ คือ การจัดการจัดทำทะเบียนบุคลากร และจัดทำรายงานพัสดุ ครุภัณฑ์ของศูนย์สื่อการศึกษา ด้านงานวิชาการ คือ งานเผยแพร่ข้อมูลสื่อสารการศึกษา และงานบริการ คือ การให้บริการยืม-คืน และงานจัดหมวดหมู่สื่อการศึกษา (3) ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา ครูมีความต้องการให้หัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษาที่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 หรือเป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ส่วนคุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษาควรจบการศึกษาปฐมวัยโดยตรง (4) ด้านประเภทสื่อของศูนย์การศึกษา ครูมีความต้องการแบบฝึกเตรียมความพร้อม ลูกบอล เชือกกระโดด เครื่องเล่นซีดี วีซีดี ดีวีดี บุลเรย์ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) และกระป๋องที่ทำจากกะลามะพร้าว และ (5) ด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา ครูมีความต้องการให้มีการจัดตารางเวลาในการให้บริการสื่อการศึกษาที่ชัดเจน

คำสำคัญ ศูนย์สื่อการศึกษา ปฐมวัย

Independent Study title: The Needs for Early Childhood Educational Center of Early Childhood Education Teachers under the Mae Hong Son Primary Education Service Area Office 2

Author: Miss Nilwan Chanthida; **ID:** 2562700449;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Taweewat Watthanakuljaroen, Assistant Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The objective of this research was to study the needs for early childhood educational media center of early childhood education teachers under Mae Hong Son Primary Education Service Area Office 2.

The research sample consisted of 222 early childhood education teachers randomly selected from those teaching during the first semester of the 2015 academic year in 178 schools under Mae Hong Son Primary Education Service Area Office 2. The employed research instrument was a questionnaire on the needs for early childhood educational media center. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that the overall need for early childhood educational media center of early childhood education teachers under Mae Hong Son Primary Education Service Area Office 2 was at the high level. When specific aspects of the needs were considered, it was found that the needs for all specific aspects were also at the high level, the details of which were specified as follows: (1) the needs for the policy of the center were at the high level, with the need for the center's philosophy specified as to develop the up-to-date model of early childhood education learning activities; the need for the center's resolution specified as to strive for excellence of service provision; and the need for the center's mission specified as being the center for coordination and collection of research information; (2) the needs for the roles of the center were at the high level, with the need for the center's administrative work specified as the development and management of the center's personnel records and the development of reports on materials and supplies of the educational media center; the need for the center's academic work specified as the dissemination of educational information; and the need for the center's service work specified as the circulation service and the educational media classification service; (3) the needs for the center's personnel were at the high level, with the specified need that the head of the educational media center must have received previous training on educational technology, must be an educational personnel in Mae Hong Son Primary Education Service Area 2, or have previously served as a teacher in school in Mae Hong Son Primary Education Service Area 2; and the specified need that the personnel of the center should have educational qualification in the field of early childhood education; (4) the needs for types of educational media of the center were at the high level, with the teachers' specified needs for readiness preparation training exercises, playing balls, jumping ropes, CD, VCD, DVD, and Bull Ray players, computer assisted instruction, and bells made from coconut shells; and (5) the needs for the center's services were at the high level, with the teachers' specified need for determination of a clear timetable for provision of services on educational media.

Keywords: Educational media center, Early childhood education

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ กรรมการสอบ การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ที่ได้เสนอแนะในการปรับปรุงงานให้เสร็จสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รววิทย์ นิเทศศิลป์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวรรณ จันทร์เทพย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรมที่ให้ ความกรุณาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้คำปรึกษาชี้แนะ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จ ด้วยดี

ขอบพระคุณผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนในเขตพื้นที่ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แต่บิดามารดาผู้มีพระคุณและคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทุกท่าน

นิลวรรณ จันธิดา

ตุลาคม 2558

ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2

นางสาวนิลวรรณ จันทร์ดา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**The Needs for Early Childhood Educational Center of Early Childhood
Education Teachers under the Mae Hong Son Primary Education
Service Area Office 2**

Miss Nilwan Chanthida

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

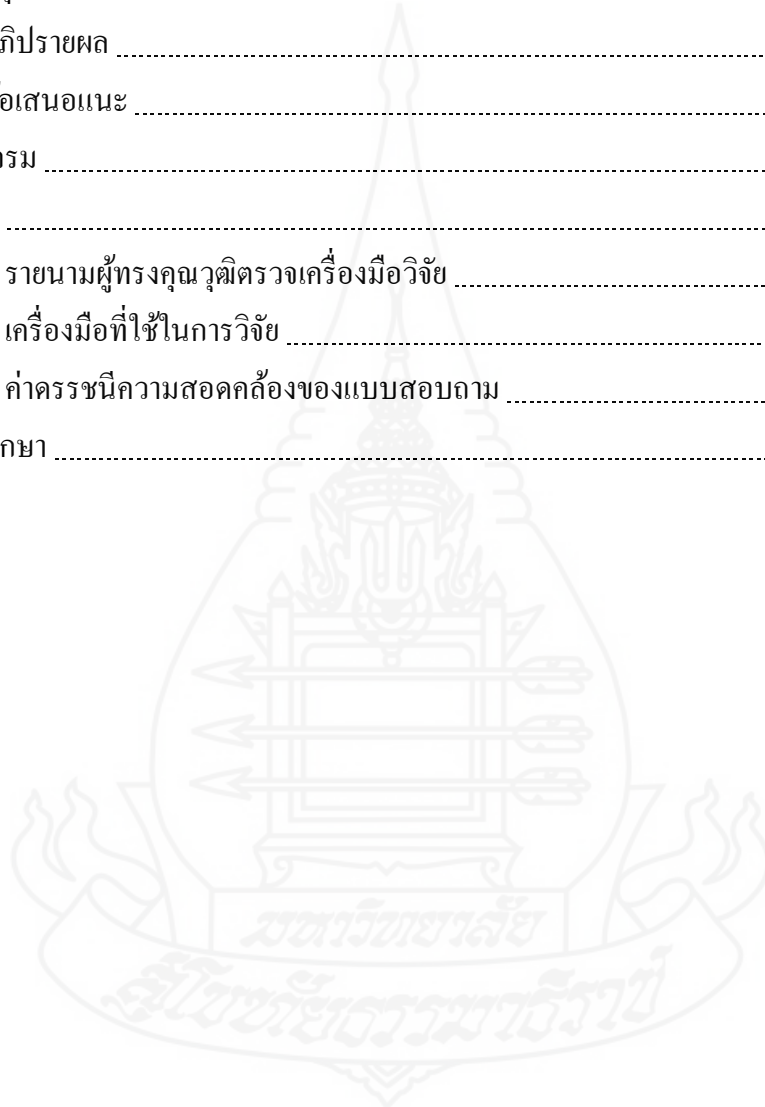
2014

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	6
ขอบเขตของการศึกษา	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ศูนย์สื่อการศึกษา	9
สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	17
การจัดการศึกษาปฐมวัย	22
กระบวนการเรียนการสอนของครูระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัย ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	48
ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปการวิจัย	67
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	80
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	81
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	83
ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	94
ประวัติผู้ศึกษา	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 45
ตารางที่ 4.2	ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม 48
ตารางที่ 4.3	ความต้องการด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวม 49
ตารางที่ 4.4	ความต้องการเกี่ยวกับปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย 49
ตารางที่ 4.5	ความต้องการเกี่ยวกับปรัชญาของศูนย์การศึกษาปฐมวัย 50
ตารางที่ 4.6	ความต้องการเกี่ยวกับพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย 51
ตารางที่ 4.7	ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา 52
ตารางที่ 4.8	ความต้องการเกี่ยวกับงานธุรการ 52
ตารางที่ 4.9	ความต้องการเกี่ยวกับงานวิชาการ 53
ตารางที่ 4.10	ความต้องการเกี่ยวกับงานบริการ 54
ตารางที่ 4.11	ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพ 55
ตารางที่ 4.12	ความต้องการด้านคุณวุฒิของหัวหน้าศูนย์การศึกษา 55
ตารางที่ 4.13	ความต้องการด้านที่มาของหัวหน้าศูนย์การศึกษา 56
ตารางที่ 4.14	ความต้องการด้านคุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา 57
ตารางที่ 4.15	ความต้องการด้านที่มาของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา 57
ตารางที่ 4.16	ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา 58
ตารางที่ 4.17	ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ 59
ตารางที่ 4.18	ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ อุปกรณ์ 60
ตารางที่ 4.19	ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่อโสตทัศนอุปกรณ์ 61
ตารางที่ 4.20	ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 62
ตารางที่ 4.21	ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น 63
ตารางที่ 4.22	ความต้องการด้านการบริการศูนย์สื่อการศึกษา 64

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 5 ระบุว่า "การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมาตรา 25 (5) กำหนดให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยเป็นการบูรณาการเรียนการสอนในรูปแบบของกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมก็จะมีรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับสาระการเรียนรู้ในหน่วยนั้นๆ ซึ่งแต่ละกิจกรรมก็จะมีสื่อเป็นองค์ประกอบสำคัญเพราะเด็กปฐมวัยจะเรียนรู้ผ่านสื่อแล้วเกิดประสิทธิผลมากที่สุด โดย เจโรม บรูเนอร์ ได้ให้ความสำคัญกับอุปกรณ์ สื่อในการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย เพราะจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการกระทำ การรับรู้ง่ายและการสร้างภาพในใจ สื่อดังกล่าวควรเป็นสื่อที่เด็กสามารถจับต้องได้และเด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง จะทำให้เด็กเกิดการค้นพบและเรียนรู้จดจำได้ดีดังนั้นการนำสื่อมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนควรให้ความใส่ใจเป็นอย่างยิ่ง (นิตยา ประพุดติกิจ, 2536, น. 91)

สภาพที่พึงประสงค์ด้านแหล่งเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย กล่าวคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 25 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) โดยการจัดการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนควรมีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในระดับการศึกษาปฐมวัย อาทิ ศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อบริการแก่ครูและผู้ที่สนใจรวมทั้งเด็กปฐมวัยเพื่อใช้ในการศึกษาและหัดเขียนไปใช้จัดกิจกรรมให้กับเด็กเพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านตรงตามไว้ที่เหมาะสมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้ง ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย โดยศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยนี้ควรมีสื่อการศึกษาหลากหลายและเพียงพอ ในการให้บริการประกอบด้วย สื่อ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อกิจกรรม และสื่อท้องถิ่น ห้องนิทาน สนามเด็กเล่น มุมประสบการณ์ในห้องเรียน

สภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย กล่าวคือ การให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย ควรครอบคลุม บริการยืม-คืน สื่อการศึกษาปฐมวัย ให้คำปรึกษา แนะนำการผลิตและการใช้สื่อการศึกษา บริการจัดฝึกอบรมการซ่อมบำรุงรักษา สื่อการศึกษา บริการสืบค้นข้อมูลความรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีการให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถค้นคว้าข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการผลิตสื่อการสอน มีการจัดหาและเผยแพร่สื่อการสอน มีการจัดกิจกรรมเพื่อนำสื่อพื้นบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมในการเรียนการสอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูผู้ให้บริการมีส่วนร่วมในการประเมินศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการจัดการเรียนการสอนการศึกษาปฐมวัย กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวนรวมทั้งสิ้น 178 โรงเรียนสามารถแบ่งแยกได้ตามบริบทของโรงเรียนที่มีทั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่ราบและโรงเรียนในที่ราบสูงซึ่งจะมีความแตกต่างในเรื่องการจัดการเรียนการสอนมากพอสมควร กล่าวคือ โรงเรียนในเขตพื้นที่ราบจะมีโอกาสในการเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในเขตที่ราบสูงด้วยปัจจัยหลายๆ อย่าง เช่น จำนวนบุคลากรครู บริบทของชุมชน แหล่งเรียนรู้ สื่อการสอน ฯลฯ ซึ่งโรงเรียนในเขตพื้นที่ราบจะได้เรียนรู้ผ่านสื่อได้หลากหลายและทันต่อยุคสมัยทางสังคมในปัจจุบันเพราะมีไฟฟ้า มีอินเทอร์เน็ตเข้าถึงจำนวนครูเพียงพอกับนักเรียนแต่การใช้สื่อการสอนยังไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วน โรงเรียนที่อยู่ในที่ราบสูงบางโรงเรียนยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ถนนยังไม่ลาดยาง จำนวนครูยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน รวมทั้งขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านแหล่งเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย กล่าวคือ แหล่งเรียนรู้การศึกษาปฐมวัยมีการรวบรวมจัดเก็บและสื่อการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ จำพวกหนังสือนิทาน สมุดภาพ แบบเตรียมความพร้อม สื่อโสตทัศนวัสดุและสื่อโสตทัศนอุปกรณ์ ที่ครูใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นประจำ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่น่าสนใจ รวมถึงสื่อพื้นบ้านในแต่ละบริบทของชุมชนนั้นๆ สื่อการสอนที่ครูผลิตเองยังมีน้อย ขาดการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัยและขาดความหลากหลายเท่าที่ควร โรงเรียนในเขตพื้นที่ราบก็จะมีวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายในการผลิตสื่อการสอนและสร้างสรรค์สื่อที่หลากหลาย ต่างจากโรงเรียนที่อยู่ในเขตที่ราบสูง ที่ขาดแคลนสื่อโสตทัศนอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อของจริงที่ค่อนข้างหายาก ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจากสื่อได้น้อย หรือบางโรงเรียนมีสื่อการสอนครบแต่ไม่รู้จักวิธีใช้ที่ถูกต้อง ทำให้ไม่เกิดประสิทธิผลในการใช้สื่อเช่นกัน

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งในที่ราบสูงและในเขตพื้นที่ราบยังไม่มีบริการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ยังไม่มีการรวบรวมสื่อ หรือจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยขึ้น แต่เขตพื้นที่ฯก็มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนที่ทางสำนักงานเขตการศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จัดขึ้นเพื่ออบรมครูปฐมวัย และแต่ละปีการศึกษาจะมีการจัดกิจกรรมตลาดนัดสื่อในระดับการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้ครูปฐมวัยแต่ละโรงเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของสื่อการศึกษาปฐมวัย

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ เนื่องจากพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีโรงเรียนที่อยู่ในเขตที่ราบสูงติดชายแดนและเขตพื้นที่ราบ ปัญหาในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยจึงแยกให้เห็น ได้อย่างชัดเจนในเรื่องของความพร้อมของครูผู้สอนและตัวนักเรียนเองในเขตที่ราบสูงและชายแดนจะพบกับปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนในพื้นที่ราบ เพราะในเขตชายแดนบางที่มีครูไม่เพียงพอ ทำให้เด็กรับการศึกษาไม่ทั่วถึง และที่ขาดแคลนทั้งอุปกรณ์การศึกษา ส่วนครูที่มีความสามารถจากภายนอกก็อาสาเข้ามาสอนกันน้อย เพราะเรื่องการเดินทางยังยากต่อการเข้าถึง ส่งผลให้จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในที่ราบสูงติดเขตชายแดนไม่ประสบผลสำเร็จ

ส่วนโรงเรียนในเขตพื้นที่ราบที่พร้อมในเรื่องของครู นักเรียนและสื่อการสอน ก็มีจุดอ่อนคือ สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่ไม่เน้นเด็กเป็นรายบุคคล ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสื่อการสอนที่อยู่ใกล้ตัว ครูขาดการประยุกต์ในการใช้สื่อการสอน นิยมสื่อการสอนที่สวยงามมากกว่าสื่อการสอนที่ให้ความหมาย ครูขาดทักษะในการใช้สื่อและการดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหาร การบริหารจัดการสื่อการศึกษายังไม่ชัดเจน ไม่มีความเข้มแข็ง (อำนาจ เศษชัยศรี 2539, น.52-53)

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านแหล่งเรียนรู้การศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ ด้วยสื่อการสอนที่มีส่วนใหญเป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ หนังสือนิทาน แบบฝึกหัด หนังสือภาพการ์ตูนซึ่งโรงเรียนในที่ราบสูงและพื้นที่ราบจะนิยมนำมาใช้กับนักเรียนเพราะหาง่ายและสะดวกสบาย แต่มีจำนวนน้อยและไม่หลากหลาย รวมทั้งสื่อการสอนของจริงที่โรงเรียนในที่ราบสูงมักจะประสบปัญหาคือหาสื่อของจริงได้ยาก เพราะบริบทของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ทำให้นักเรียนไม่เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นๆ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ละสื่อ โสตทัศนูปกรณ์บางอย่างครูปฐมวัยใช้ไม่ถูกต้องทำให้ไม่เกิดประโยชน์ในการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน ไม่มีแหล่งเรียนรู้รูปด้านการศึกษาปฐมวัยที่เป็นรูปธรรม ทั้งในที่ราบสูงและพื้นที่ราบ

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน กล่าวคือ การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาในขั้นเตรียมความพร้อมไม่ใช่ภาคบังคับ หลายหน่วยงานจึงไม่เห็นความสำคัญในเรื่องของการจัดตั้งหรือให้บริการในเรื่องของสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทำให้การบริการของศูนย์สื่อมีข้อจำกัด ในเรื่องของการจัดหาสื่อ วัสดุที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเพราะต้องรองบสนับสนุนจากคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในเรื่องของสื่อการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาต่อในระดับประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536, น.11)

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย จากสภาพปัญหาเรื่องการขาดสื่อการศึกษาปฐมวัยเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 กล่าวคือ ได้มีความพยายามในการดำเนินการแก้ไขปัญหา โดย ได้ดำเนินการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สอนในระดับการศึกษาปฐมวัยโดยตรง จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนากาใช้สื่อ

ส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย จัดตลาดนัดสื่อการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและร่วมผลิตสื่อ

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้การศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้พยายามดำเนินงานการให้บริการ ผลิต จัดหาสื่อการศึกษาปฐมวัย มอบหมายให้มีศึกษานิเทศก์ดูแลการจัดทำคู่มือการใช้สื่อการสอน การศึกษาปฐมวัย เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับสื่อการศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำ อบรม พัฒนาส่งเสริมครูสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย ให้มีความรู้ความสามารถที่จะนำสื่อการศึกษาที่ เหมาะสมและทันสมัย มาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ และพัฒนาการของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน อย่างเหมาะสม

ความพยายามแก้ไขปัญหามาจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ายังไม่ปรากฏผลงานวิจัยเรื่อง ศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อการศึกษาจำนวน 1 เรื่องได้แก่งานวิจัยของ กัลยาณี กาศพันธ์ (2542) ทำการวิจัยเรื่องแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัด กรมการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัด กรมการศึกษานอกโรงเรียนในภาคใต้ เป็นศูนย์กลางในการจัดหา ผลิต บริการ วิจัย พัฒนา สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาคใต้และเป็นศูนย์กลาง จัดประชุม อบรมสัมมนา เกี่ยวกับสื่อการศึกษาปฐมวัยในภาคใต้ โดยมีโครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์ฯ รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการบริหารงานของศูนย์ฯ มีการ จัดแบ่งสายงานออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายวิชาการและแผนงาน และฝ่ายผลิต และบริการ ทั้งนี้ การดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดกรมการศึกษานอก โรงเรียน ในภาคใต้ อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีบุคลากรในศูนย์ฯ จำนวน 49 คน อาคารสำนักงานมีลักษณะเป็นอาคาร 3 ชั้น งบประมาณในการ จัดศูนย์ฯได้จากงบประมาณแผ่นดินประมาณ 14,915,000 บาท และงบดำเนินการซึ่งได้จาก งบประมาณแผ่นดินของส่วนราชการ ประมาณปีละ 5,055,960 บาท งบประมาณเงินรายได้จากการ คิดค่าบริการ ประมาณปีละ 6,716,000 บาท กำไรเฉลี่ยประมาณปีละ 1,660,040 บาทและ ผลตอบแทนในการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 32.08 โดยมีระยะเวลาในการคืนทุน 4 ปี 3 เดือน

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัยจำเป็นต้องมีการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อ สร้างเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยจึงมีบทบาทสำคัญใน การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และจดจำ เด็กในวัยนี้

เป็นช่วงชีวิตที่สำคัญมาก เป็นวัยแห่งการวางรากฐานชีวิต เด็กพร้อมที่จะเรียนรู้ได้ดีที่สุด สื่อจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งในปัจจุบันสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัยมีการพัฒนามากขึ้นเพื่อรองรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา

เนื่องจากในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังไม่มีศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยที่จะเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน และวางแผนแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดหา ผลิต ให้บริการสื่อการศึกษา ให้บริการการผลิตสื่อการศึกษาปฐมวัย พัฒนา ส่งเสริมครูสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยให้มีความรู้ความสามารถที่จะนำสื่อศึกษามาช่วยในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากมองเห็นประโยชน์ที่ผู้เรียนและผู้สอนจะได้รับจากศูนย์สื่อการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้นักเรียนในระดับการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ครบทั้ง 4 ด้านจากศูนย์สื่อการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการด้านนโยบายและโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.4 เพื่อศึกษาความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.5 เพื่อศึกษาความต้องการด้านการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ปฏิบัติหน้าที่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวนครู 351 คน จาก 178 โรงเรียน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ปฏิบัติหน้าที่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จาก 178 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามตาราง Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 222 คน

3.3 ขอบข่ายเนื้อหาสาระในการวิจัย ครอบคลุม (1) ความต้องการด้านนโยบายและโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์สื่อการศึกษา (2) ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา (3) ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา (4) ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา และ (5) ความต้องการด้านการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา

3.4 เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.5 ระยะเวลาในการทำวิจัย ภาคต้น ปีการศึกษา 2558

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ศูนย์สื่อศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดการด้านสื่อการศึกษาปฐมวัยให้ครูผู้สอน ตั้งแต่การวางแผนการผลิต จัดหา การพัฒนาสื่อการศึกษา ให้ข้อมูลสารสนเทศ ให้คำปรึกษา แนะนำการใช้สื่อการศึกษา ตลอดจนให้บริการยืมคืน และเป็นแหล่งส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ ข่าวสารการศึกษา สื่อการศึกษาและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อช่วยในการเรียนการสอนระดับการศึกษาปฐมวัยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ความปรารถนาของครูสอนการศึกษาปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีต่อการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยในอำเภอแม่สะเรียงครอบคลุม (1) ความต้องการด้านนโยบายและโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์สื่อการศึกษา (2) ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา (3) ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา (4) ความต้องการด้านประเภทและวิธีการจัดหาสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา และ (5) ความต้องการด้านการให้บริการในศูนย์สื่อการศึกษาโดยแบ่งระดับความต้องการออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4.3 ครูปฐมวัย หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

4.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทุกโรงเรียน จำนวน 178 โรงเรียน ในเขตอำเภอจำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สะเรียง อำเภอสบเมย และอำเภอแม่ลาน้อย ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 ได้ข้อมูลความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

5.2 ได้แนวทางในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุม (1) ศูนย์สื่อการศึกษา (2) สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (3) การจัดการศึกษาปฐมวัย (4) กระบวนการเรียนการสอนของครูระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศูนย์สื่อการศึกษา

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาครอบคลุม (1) ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา (2) ความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา (3) องค์ประกอบของศูนย์สื่อการศึกษา (4) รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา (5) โครงสร้างการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา และ (6) การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

1.1 ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา

นักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา ไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

กิดานันท์ มลิทอง (2540, น.70) กล่าวว่า สื่อการศึกษา หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำถ่ายทอดข้อมูลความรู้จากผู้สอนหรือจากแหล่งเรียนรู้ไปยังผู้เรียน เป็นสิ่งที่ช่วยอธิบายเนื้อหาบทเรียน ให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จริยา เหนียมเฉลย (2542, น. 201-202) กล่าวว่า วัสดุ สื่อการสอน หมายถึง องค์ประกอบที่ประกอบไปด้วยครูผู้สอน นักวิชาการ ผู้ร่วมงานด้านต่างๆ และอุปกรณ์เครื่องมือที่มารวมกันอยู่เพื่อการผลิต การจัดหา การนำเสนอวัสดุทางการศึกษาและการขยายบริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544, น.15) กล่าวว่า ศูนย์สื่อการสอนเป็นสถานที่ที่จัดระบบการผลิต การบริการ และการให้คำปรึกษาด้านสื่อการสอน

โดยสรุป ศูนย์สื่อการศึกษาในฐานะเป็นหน่วยงานบริการอย่างหนึ่งหรือเป็นแหล่งกลาง มีหน้าที่จัดหา จัดเก็บ รวบรวม สื่อ ผลิต บริการและให้คำปรึกษาข้อสนเทศเกี่ยวกับสื่อการศึกษาอย่างครบวงจร รวมถึงการพัฒนาบุคลากรและการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการเรียนการสอน เพื่อให้วัตถุประสงค์เกี่ยวกับจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2548, น.231-235) สรุปความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษาดังนี้

1. ด้านบริหาร โดยต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายและภารกิจต่างๆ ให้ครอบคลุมงานหรือสิ่งที่จะต้องทำ การดำเนินงาน การจัดบุคลากร การนิเทศ การติดต่อประสานงาน การทำงานประมาณ การกำหนดมาตรฐานของงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
2. ด้านการบริการเป็นภารกิจของศูนย์สื่อศึกษาที่นำโครงการต่างๆ ออกสู่กลุ่มเป้าหมาย เช่น บริการด้านการจัดสื่อ บริการด้านการใช้สื่อ ด้านการบำรุงรักษา ด้านการให้คำปรึกษา ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งแนวทางในการกำหนดภารกิจด้านการบริการควรสะท้อนปรัชญาที่ยึดความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก
3. ด้านการผลิตสื่อ บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านนี้จะต้องรับผิดชอบให้มีการออกแบบเพื่อผลิตสื่อตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น ผลิตสื่อประเภทกราฟิก บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน แผ่นใส ฯลฯ
4. ด้านวิชาการ ศูนย์สื่อการศึกษา ต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาและเผยแพร่ผลงาน สร้างนวัตกรรมใหม่เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ จัดการฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ การประเมินคุณภาพสื่อ การประเมินการบริการ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วฝ่ายวิชาการยังต้องวิจัยและพัฒนาสื่อการศึกษาทั่วไปและวิจัยสื่อรวมถึงการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ฉะนั้นบุคคลฝ่ายนี้ จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความชำนาญทั้งด้านการศึกษาด้านการวิจัยและมีความรู้ทางเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเป็นสำคัญในการจัดหาสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเนื้อหาแต่ละวิชาตามความจำเป็นให้เพียงพอและยังมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือแก่ ครู อาจารย์ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. ด้านกิจกรรมอื่น เช่น บทบาทและหน้าที่ที่ประชาสัมพันธ์สถาบันต่อชุมชน จัดนิทรรศการหรือจัดแสดงความก้าวหน้าต่างๆ ศูนย์สื่อการศึกษาควรมีกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่สังคมและจัดแสดงหรือสาธิตนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับผู้ที่สนใจ

โดยสรุป ศูนย์สื่อการศึกษาที่มีความสำคัญ คือ เป็นแหล่งบริการสื่อที่มีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีความสำคัญในการผลิต บริการ ให้คำปรึกษา พัฒนาบุคลากรและพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

1.3 องค์ประกอบของศูนย์สื่อการศึกษา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวิจิตร ศรีสอ้าน (2541, น. 14) กล่าวว่า องค์ประกอบของศูนย์สื่อการศึกษาครอบคลุมปรัชญา วิสัยทัศน์ และปณิธาน เป้าหมายและจุดมุ่งหมาย โครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์การผลิตและบริการ ระบบการผลิตและบริการ บุคลากร ระบบการจัดการ ติดตามและประเมิน

1. ปรัชญา วิสัยทัศน์ และปณิธาน

ปรัชญา เป็นแนวทางกว้างๆ เพื่อกำหนดทิศทาง แนวคิด และกรอบกลางสำหรับการดำเนินงานองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยกำหนดไว้ในรูปข้อความและมักสรุปสั้นๆ ในรูปคำขวัญ วิสัยทัศน์ เป็นข้อความกว้างๆ ที่ระบุภารกิจเหตุการณ์ กิจกรรม และผลที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาคาดหวังที่จะดำเนินการให้ได้และไปให้ถึงในช่วงที่กำหนดไว้ ปณิธาน เป็นข้อความที่แสดงสิ่งที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามุ่งจะทำให้สำเร็จ โดยมีการกำหนดปณิธานตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน

2. เป้าหมายและจุดมุ่งหมาย

เป้าหมาย เป็นสิ่งที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามุ่งดำเนินการให้ถึง ครอบคลุมเป้าหมายผู้รับบริการ เป้าหมายเวลา เป้าหมายปริมาณและคุณภาพ จุดมุ่งหมาย เป็นสิ่งที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาต้องการจะทำหรือดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมาย โดยเป็นข้อความที่กำหนดการดำเนินการ ภายในเงื่อนไขและเวลาที่กำหนด

3. โครงสร้างพื้นฐาน

องค์ประกอบถาวรที่จะต้องจัดหาหรือจัดเตรียมเพื่อให้พร้อมสำหรับการบริการด้านการผลิตและการให้บริการ ได้แก่ อาคารสถานที่ สาธารณูปโภค และอุปกรณ์การสื่อสาร

4. ระบบการผลิตและการบริการ

องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบการผลิตและการบริการเป็นของตนเองเพื่อสอดคล้องกับสภาพการณ์และความต้องการของผู้รับบริการที่

องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาตั้งอยู่โดยการวิเคราะห์ระบบ สังเคราะห์ระบบ สร้างแบบจำลองระบบ และทดสอบระบบ เพื่อให้ได้ระบบการผลิตและบริการที่มีประสิทธิภาพ

5. อุปกรณ์การผลิตและบริการ

อุปกรณ์การผลิตและการบริการ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตและบริการ สื่อการศึกษา และเครื่องมืออำนวยความสะดวก อุปกรณ์การผลิต ได้แก่ เครื่องพิมพ์ อุปกรณ์การผลิตสื่อโสตทัศนฯ อุปกรณ์ผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง/วิทยุโทรทัศน์ อุปกรณ์บันทึกและสำเนาเทปบันทึกเสียงและเทปบันทึกภาพ อุปกรณ์การให้บริการ ได้แก่ เครื่องมือที่จะนำไปบริการ หรือให้ผู้รับบริการยืมไปใช้ อาทิ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกภาพ ฯลฯ ทั้งนี้รวมถึงอุปกรณ์สำนักงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการด้วย เช่น คอมพิวเตอร์บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้รับบริการ คู่มือรายการ เป็นต้น เครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องใช้สำนักงาน รถยนต์ รถยก รถเข็น และเครื่องมือประเภทต่างๆ ที่จะทำ ให้การผลิตและการบริการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. บุคลากร

บุคลากร หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการให้บริการ ทั้งบุคลากรประจำและบุคลากรภายนอก ประกอบด้วยผู้บริหาร นักเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษานักเนื้อหา เจ้าหน้าที่เทคนิค และบุคลากรสนับสนุนการผลิตและบริการ

7. ระบบการจัดการ

การดำเนินการผลิตและบริการที่ดีมีประสิทธิภาพขององค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของสื่อที่ให้บริการและผู้รับบริการเป้าหมาย

8. การติดตามและประเมิน

การติดตามและประเมินองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เป็นการเก็บข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ วิจารณ์ เก็บข้อมูลเป็นตัวเลขเพื่อตีความและสรุป

โดยสรุป องค์ประกอบของศูนย์สื่อการศึกษาครอบคลุมปรัชญา วิสัยทัศน์ และปณิธาน เป้าหมายและจุดมุ่งหมาย โครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์การผลิตและบริการ ระบบการผลิตและบริการ บุคลากร ระบบการจัดการ ติดตามและประเมิน

1.4 รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา

กฤษศักดิ์ อังคปรีชาเศรษฐี (2532, น. 103-104) ได้จำแนกประเภทของศูนย์สื่อการศึกษาไว้ 2 รูปแบบ คือ

1. ศูนย์สื่อทัศนวัสดุ (Audio-Visual Center) เป็นศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการเฉพาะทัศนวัสดุอย่างเดียว ไม่รวมการให้บริการห้องสมุด บริการดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา

2. ศูนย์สื่อการสอน (Instructional Media Center) เป็นศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการทั้งสิ่งพิมพ์และทัศนวัสดุ มักจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขนาดเล็ก

โดยสรุป รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ (1) แบบศูนย์ทัศนวัสดุ (2) แบบศูนย์สื่อทัศนอุปกรณ์ และ (3) แบบศูนย์สห

1.5 โครงสร้างการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

นักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความโครงสร้างการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา ไว้ต่างกักันดังนี้

สาธิต วิมลคุณารักษ์ (2541, น. 171-179) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารบุคลากรในศูนย์สื่อการศึกษาเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการให้บริการ การผลิต การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอน ตลอดจนการพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากร ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารสื่อการสอน มีหน้าที่ด้านการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์และการจัดการ เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้แก่หัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา พนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล เป็นต้น

2. ฝ่ายบริการให้ยืมสื่อการสอน มีหน้าที่รับผิดชอบในการสำรวจ และจัดหาสื่อ จัดเก็บ แยกหมวดหมู่และจัดทำทะเบียนบัญชีสื่อ ซ่อมบำรุงสื่อ ให้บริการยืมสื่อ และให้บริการให้คำปรึกษา ได้แก่ พนักงานห้องสมุด นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

3. ฝ่ายผลิตสื่อการสอน มีหน้าที่ในการออกแบบผลิตสื่อตามความต้องการของผู้ใช้สื่อที่ผลิต ได้แก่ นักวิชาการ ทัศนศึกษา ช่างศิลป์ วิศวกร เป็นต้น

4. ฝ่ายวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน มีหน้าที่ในการวิจัยสื่อต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ได้แก่ นักวิชาการศึกษา นักวิชาการทัศนศึกษา เป็นต้น

โดยสรุป การจัดโครงสร้างของศูนย์ศูนย์สื่อการศึกษา ควรนำหลักการบริหารและการจัดการตามขอบเขตของงานและความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่ของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ของแต่ละคน ซึ่งจะบ่งบอกถึงการจัดการตามสายงานบังคับบัญชาที่ต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์วัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กร และลักษณะงานภายในขององค์กร การกำหนดรูปแบบ

โครงสร้างขององค์กรต้องอาศัยหลักการจัดโครงสร้างขององค์กรที่เป็นพื้นฐาน 4 รูปแบบ คือ (1) โครงสร้างองค์กรแบบงานหลัก (2) โครงสร้างองค์กรแบบหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษา (3) โครงสร้างองค์กรแบบแยกตามหน้าที่ และ (4) โครงสร้างองค์กรแบบคณะกรรมการ ส่วนโครงสร้างของศูนย์สื่อสารการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในสถาบันหรือองค์กรหน่วยงานต่างๆ จะมีการจัดหน่วยงานที่คล้ายคลึงกัน โครงสร้างการบริหารศูนย์สื่อ แบ่งได้เป็นงานบริหารและธุรการ งานวิชาการ และงานผลิตและบริการ

1.6 การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา นั้นมีความสำคัญมาก เพราะนอกจากการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ คือ “การให้บริการ” การให้บริการเป็นการให้บริการด้านการให้ยืม การผลิต การสำเนา การเผยแพร่ความรู้และการให้สารสนเทศ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2532, น. 24) กล่าวไว้ว่า

1.6.1 ความหมายของการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

การบริหารศูนย์การศึกษามีความสำคัญในการกำหนดแนวทางให้หน่วยงานดำเนินไปตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการวางแผนการจัดการหน่วยงาน การจัดการบุคลากร การสั่งงาน การกำกับควบคุม รายงาน จัดงบประมาณและติดตามนักบริหารและนักวิชาการให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการไว้ต่างๆ กันตามทัศนะของแต่ละบุคคลที่สำคัญได้แก่สมคิด บางโม (2538, น.61) มีความเห็นว่า การจัดการเป็นศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานและนอกหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าคุณลักษณะที่สำคัญของการบริหารจัดการได้ดังนี้

1. การจัดการเป็นศิลปะการใช้บุคลากรปฏิบัติงานในหน่วยงาน
2. การจัดการต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน คือ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์
3. การจัดการเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล

โดยสรุป การบริหารในหน่วยงานต่างๆ สถานที่ราชการหรือการจัดการภายในศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความพิเศษไม่ได้แสวงหาผลกำไร ในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหาร หัวหน้าศูนย์ฯ หรือหัวหน้าฝ่ายแต่ละบุคคลที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายนับเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม สามารถโน้มน้าวและจูงใจบุคลากรให้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างมีความสุขและงานบรรลุเป้าหมาย

1.6.2 กระบวนการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

กระบวนการการบริหารหมายถึง ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้การบริหารหรือการจัดการหน่วยงานดำเนินไปตามเป้าหมาย กระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษาให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายซึ่งมีกระบวนการทั้งหมด 8 ขั้นตอน และเรียกหลักการนี้ว่า หลักการ POSDCARE (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2544, น. 63-65) กล่าวถึงกระบวนการบริหารศูนย์สื่อการศึกษาไว้ดังนี้

1. การวางแผนงาน (Planning: P) เป็นการกำหนดแผนงานและโครงการงาน ดำเนินการในอนาคตให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยกำหนดเป็นแผนแม่บทระยะยาวประมาณ 3-5 ปี และแผนปฏิบัติการรายปี

2. การจัดหน่วยงาน (Organizing: O) ศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่การแบ่งสายงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้โดยแบ่งเป็นฝ่าย หน่วยและแผนกที่ครอบคลุมกิจกรรมและการให้บริการที่ผู้รับบริการพึงพอใจ โดยจัดให้เป็นสัดส่วนและอาจมีหน่วยงานที่ปรึกษาประกอบด้วยก็ได้

3. การจัดบุคลากร (Staffing: S) เป็นการจัดอัตรากำลังคนหรือบุคลากรเข้าไปในหน่วยงานหรือการจัดบุคคลให้เข้าทำงานโดยคำนึงถึงคุณสมบัติของบุคคลและปริมาณที่เพียงพอกับปริมาณของงาน ดังนั้นการบริหารงานด้านบุคลากรต้องบริหารด้วยระบบคุณธรรม (Merit System) เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญ กำลังใจและเสริมสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงาน

4. การอำนวยการ (Direction: D) เป็นการกระทำให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายฉะนั้นศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีระบบการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชาและการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน การอำนวยการบางครั้งอาจเรียกว่า การนิเทศหรือการสั่งการ การติดตาม (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2526, น. 17) ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคทั้งทางจิตวิทยา การสร้าง มนุษยสัมพันธ์ การสร้างขวัญและอื่นๆ ประกอบ

5. การประสานงาน (Coordinating: C) คือ การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานอนกนั้นศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีการจัดระบบการประสานกิจกรรมต่างๆ ระหว่างหน่วยงานภายในกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างแข็งขัน

6. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating of Resources: A) ศูนย์สื่อการศึกษาต้องจัดหาและจัดสรรทรัพยากรให้พอเพียงที่จะดำเนินการให้ได้ตามแผน โดยกำหนดแหล่ง

ทรัพยากรและการจัดหาทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดงบประมาณเพื่อดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของแผนงาน

7. การรายงาน (Reporting: R) การรายงานเป็นการแจ้งผลการปฏิบัติงานหรือรายงานผลการปฏิบัติงานความคืบหน้าของงานในหน่วยงาน การรายงานถือว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกหน่วยงานก็ตาม นอกจากนั้นการรายงานก็เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของกิจกรรมสม่ำเสมอด้วย

8. การติดตามประเมินการดำเนินงาน (Evaluation: E) ศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีระบบการติดตามประเมินผลการทำงานด้านการผลิตและบริการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบข้อดีและข้อจำกัด เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาและปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น โดยประเมินจากรายงานผลการปฏิบัติงานหรือวิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงานเพื่อจะได้แน่ใจว่าการผลิตและบริการด้านสื่อการเรียนการสอนสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดีมากน้อยเพียงไร

กูลิกและเออร์วิก (Gulick and Urwick) (1973, p.7-8) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ในเอกสารชื่อ Paper on the Science of the Administration ค.ศ.1973 ได้ว่า ประกอบด้วย 7 ประการ โดยเรียกย่อๆ ว่า POSDCORB MODEL ไว้ดังนี้

1. P (Planning) หมายถึง การวางแผนอันเป็นการคาดการณ์ในอนาคตซึ่งต้องคำนึงไว้ในนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดเกี่ยวกับการใช้ความรู้ทางวิชาการและวิจรณ์ญาณ วินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการโดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

2. O (Organizing) หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การได้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงานเป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงานและคุณภาพงาน

3. S (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้ หรือการจัดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Put the right job) รวมถึงการที่จะสร้างเสริมและธำรงไว้ซึ่งสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคลากรด้วย

4. D (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยการ รวมทั้งการควบคุมและนิเทศงาน ตลอดจนตัดสินใจในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การจูงใจและการวินิจฉัยสั่งการ

5. Co (Co-Ordinaing) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินงาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวบรวม ศึกษาลักษณะและวิธีการที่จะช่วยให้ประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในประชาชนทราบ

6. R (Reporting) หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึง การประชาสัมพันธ์ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

7. B (Budgeting) หมายถึง งบประมาณโดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและ กรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน การวางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงิน การบัญชี การควบคุมดูแล การใช้จ่ายเงินหรือการตรวจสอบบัญชีโดยรอบคอบและรัดกุม

โดยสรุป กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยการวางแผน การจัด หน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร การรายงานและ การติดตามและประเมินผล

2. สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาครอบคลุม (1) ความหมายของสื่อการศึกษาปฐมวัย และ (2) ความสำคัญของสื่อการศึกษาปฐมวัย และ (3) หลัก และแนวทางในการจัดหาและใช้สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของสื่อการศึกษาปฐมวัย

สื่อ (Media) เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับใน การเรียนการสอนระดับปฐมวัย สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วย ตนเอง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการสอนไว้ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2544, น. 117) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการสอนหมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือตัวกลางที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ทักษะ เจตคติ ให้บรรลุตามจุดประสงค์ ของการเรียนการสอน

ปัทมา คุณเวทย์วิริยะ (2549, น. 31) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการสอนหมายถึงปัจจัย หรือตัวกลางที่ใช้ในการเรียนการสอนและนำความรู้ถ่ายทอดไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอน บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

โดยสรุป สื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยคือ สิ่งต่างๆ รอบตัวที่让孩子ได้เล่น ได้สัมผัสเกิดการเรียนรู้และสนองตอบตามความต้องการ โดยสอดคล้องกับวุฒิภาวะของเด็ก

2.2 ความสำคัญของสื่อการสอน

สื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียน การสอน บรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการเสนอเรื่องราวความรู้ข้อเท็จจริงต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนการตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างรวดเร็วตามวัย วราภรณ์ รักวิชัย (2545, น. 31) กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนว่า สื่อการสอนเป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนและเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง โดยจะช่วยพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และยังทำให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองและตลอดจน สามารถฝึกแก้ปัญหาเป็นเรียนรู้ อย่างมีความสุขเป็นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ความสุขและแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่มีคนบอกหรือคนสั่ง

สื่อการสอน เป็นสิ่งที่จะช่วยชี้แนะและส่งเสริม เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เป็นสื่อกลางระหว่างครูกับนักเรียนในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อช่วยในการเรียนการสอนนั้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

โดยสรุป สื่อการสอนมีบทบาทต่อการเรียนรู้ของเด็กในด้านการกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียนนอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็ก ได้เรียนรู้จากการลงมือ ปฏิบัติกิจกรรม ให้เด็กได้รับประสบการณ์ สื่อการสอนจึงมีความจำเป็นในการเรียนการสอนในปัจจุบัน โดยเฉพาะกระบวนการเรียนรู้วิธีการเรียนของนักเรียนให้ดีที่สุดเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้เวลาน้อยที่สุด สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 หลักการเลือกสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

กิลเล่ย์ และ กิลลี่ (Gilley and Gilly 1980, p. 100-102) กล่าวถึงปัจจัยที่นำมาพิจารณาเพื่อการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้เพื่อความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งประกอบด้วย

1. คุณสมบัติของสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดหาควรมีคุณสมบัติดังนี้

1.1 กระตุ้นเร้า สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่จัดหาไว้ในโรงเรียน ต้องกระตุ้นพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย การเลือกลักษณะของอุปกรณ์ที่มีศักยภาพต่อสัมผัสและการรับรู้เป็นสิ่งสำคัญมาก อุปกรณ์ควรเป็นสิ่งทำท่ายสำหรับเด็กให้สามารถเล่นได้คน

เดี่ยว หรือเล่นเป็นกลุ่มกับเพื่อน ขณะเล่นต้องได้คิด ต้องได้สัมผัส ในหลายแง่หลายมุมของอุปกรณ์ เช่น ไม้บล็อก ทราช จั๊กยาน ของเล่นต่างๆ เป็นต้น

1.2 ปลอดภัย สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยต้องปลอดภัยสำหรับเด็ก ทั้งสีและรูปร่าง ขอบไม่คม ไม่แตกง่าย ไม่ขรุขระ ถ้าเป็นไม้ไม่ควรมีเหลี่ยม นอกจากนี้ ขนาดน้ำหนัก ส่วนสูงต้องเหมาะกับขนาดรูปร่างของเด็กที่เล่น

1.3 ง่ายต่อการจัดบริการ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่จัดหา ต้องสะดวกต่อการเคลื่อนย้าย ติดตั้ง เครื่องเล่นสนาม ต้องทนต่อสภาพดินฟ้า อากาศ และแข็งแรงทนต่อการปีนป่ายของเด็ก

1.4 สนองตอบหลายจุดประสงค์สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่ดี ต้องมีความหลากหลาย ของจุดประสงค์ในการนำไปใช้ เช่น บล็อกใช้สร้างบ้านได้ ทำถนนได้ กระตุ้นให้เด็กคิด เด็กกระทำ ภาพต่ออาจเล่นคนเดียวแต่สามารถสร้างอิสระ สร้างภาษา สร้างความคิด และตรวจสอบตนเองได้

1.5 มีความหลากหลายสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ต้องช่วยในการสอนและพัฒนาการเรียนรู้ได้หลายๆด้าน เช่นของเล่นรูปทรงเรขาคณิต ใช้ในการสอน รูปร่าง ขนาด จำนวน เป็นต้น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เลือกจัดไว้ในโรงเรียนต้องสร้างการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก พัฒนาสังคม ส่งเสริมปัญญา และกระตุ้นกิจกรรมทางกาย ให้ความปลอดภัยแก่เด็ก ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ เรียนรู้ได้หลายด้าน ในขณะที่สัมผัสอุปกรณ์

3. ความต้องการ ความจำเป็น และจำนวนของเด็ก การจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็ก ถ้าตรงกับความต้องการและความจำเป็นของเด็ก ทำให้เกิดความคุ้มค่าของการจัดหาเป็นอย่างมาก สื่ออุปกรณ์เรียนรู้บางอย่างมีผู้จัดหา อาจเห็นสวยงามน่าใช้ น่าเรียนแต่ไม่จำเป็นกับเด็กย่อมไม่มีประโยชน์เกิดการสูญเปล่มากกว่าอุปกรณ์ที่นอกจากตรงกับความต้องการของเด็กแล้วต้องมีจำนวนที่เพียงพอกับเด็กที่จะเล่นเป็นรายบุคคลหรือเล่นเป็นกลุ่มด้วย

4. อายุของเด็ก เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และพัฒนาการที่มีความแตกต่างกันตามอายุปี การจัดหาสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ต้องมีความละเอียดอ่อนเพื่อคัดสรรอุปกรณ์ที่เกิดประโยชน์จริงกับเด็กไม่เป็นการจัดหาที่ฟุ่มเฟือย ตัวอย่างของสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ตามอายุของเด็กปฐมวัยได้แก่

4.1 อายุ 3 ขวบเป็นเครื่องเล่นปีนป่าย รถลาก จักรยาน 3 ล้อ ตัวต่อ อุปกรณ์วาดภาพ กรรไกรตัดกระดาษ ตุ๊กตา แป้งปั้น ไม้บล็อก

4.2 อายุ 4 ขวบ เป็นบันไดไต่ บ้านจำลอง จักรยาน ถูโป่งยุบ ภาพต่อ เครื่องดนตรี เครื่องครัว สะพานไต่ราว

4.3 อายุ 5-6 ขวบ เป็นสื่ออุปกรณ์จำพวกเครื่องเล่นในน้ำ เล่นทราย เครื่องดนตรี จักรยาน 2 ล้อ ดินน้ำมัน ถ้ำลอด อุโมงค์ เครื่องมือช่างไม้

5. การเลือกสื่ออุปกรณ์ การเรียนรู้ตามอายุ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และ พัฒนาการของเด็กถ้าโรงเรียนสามารถจัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้ได้เหมาะสมจะเป็นการเสริมสร้าง พัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี

5.1 กลไกของร่างกาย หมายถึง ท่าทางการเคลื่อนไหวและการใช้สมรรถนะ ทางกายที่คุ้มค่า

5.2 การมองและการเคลื่อนไหวที่ดี หมายถึง สมรรถนะของการมองใกล้ ไกล และการมีทักษะของจัดกระทำสิ่งต่างๆ

5.3 การฟังและการพูดหมายถึง สมรรถนะของหูในการฟัง การได้ยิน และการใช้ ภาษาพูด

5.4 พฤติกรรมทางสังคมและการเล่นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม การจัดระเบียบสังคมได้แก่ เอกลักษณะของตน การดูแลตนเอง การยอมรับตนเอง และความพอใจใน มาตรฐานสังคม ตลอดจนมนุษยสัมพันธ์ดี

5.5 งบประมาณ การจ่ายเงินเพื่อจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ต้องพิจารณาถึง ความคุ้มค่าของอุปกรณ์และการลงทุน สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่ต้องจัดซื้อจะต้องนึกถึงประโยชน์ ความแข็งแรง ความปลอดภัย การได้เรียนรู้จริงของเด็ก คุณภาพ อายุการใช้งาน และการบำรุงรักษา ตัวอย่างเช่น ของเล่นที่มีล้อเลื่อนจะต้องดูแลลูกล้อให้การเคลื่อนไหวที่คล่องตัวในแง่ของ งบประมาณในระยะยาว ถ้าต้องซื้อแพงเพื่อคุณภาพของสิ่งของต้องตรวจสอบและมีการรับประกัน คุณภาพด้วย

5.6 ขนาดและสถานที่รับรองสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้เพื่อจัดหาสื่ออุปกรณ์การ เรียนรู้ต้องคำนึงถึงการนำไปใช้การจัดตั้งสื่ออุปกรณ์ ตำแหน่ง สถานที่ เพื่อให้สะดวก ปลอดภัย และง่ายต่อการนำไปใช้จริง

กระทรวงศึกษาธิการ (2532) กล่าวถึงการเลือกสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้คือ เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เกิดการเรียนรู้ที่ได้จากการสัมผัส จับต้อง ลงมือกระทำและสื่อยังเป็น ตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นตัวกลางนำความรู้จากครูสู่เด็กเพื่อทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็น

รูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่ายเรียนรู้ได้ง่ายรวดเร็ว เพลิดเพลิน ดังนี้ การเลือกสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยควรมีลักษณะดังนี้

1. เลือกใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายและตรงกับเรื่องที่สอน
2. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
3. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสถานภาพของสถานศึกษา

4. มีวิธีการใช้ง่ายและนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
5. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
6. มีคุณภาพดีเช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง
7. เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้นๆ ไม่ซับซ้อน
8. เลือกสื่อที่สาารถสัมผัสได้
9. เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึกและส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

นันทิยา รักตประจิด (2548, น. 39) กล่าวถึงการจัดหาและใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ไว้ว่าสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมากเนื่องจากเด็กวัยนี้เรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ดังนั้นสื่อวัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดจึงถือว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยได้ทั้งสิ้น

ปัทมา คุณเวทย์วิริยะ (2549, น. 36-37) กล่าวถึง สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า หลักในการจัดหาและใช้สื่อ มีหลักในการพิจารณาดังนี้

1. สื่อสามารถพัฒนาทักษะ ความคิดระดับสูงได้
2. สื่อต้องมีความปลอดภัย
3. สื่อต้องมีความเหมาะสมตามวัยและตามความสามารถของเด็ก
4. สื่อต้องสามารถสอดแทรกเนื้อหา วิชาที่เรียนได้เป็นอย่างดี
5. สื่อต้องมีความยืดหยุ่นและใช้ได้หลายทิศทาง
6. สื่อต้องสามารถพัฒนาทักษะความคิดและทักษะทางสังคม
7. สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ความเป็นสื่อที่เปิดกว้างทางความคิด
8. สื่อต้องส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน

โดยสรุป สื่อมีบทบาทและคุณภาพมนการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในประเด็นการจัดหาและใช้สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการจัดหาและใช้สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการ

ให้แก่เด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยสื่อหลากหลายชนิดเช่น สื่อประเภท 2 มิติ หรือ 3 มิติ สื่อที่เป็นของจริง สื่อที่เป็นธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กมณด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้านสื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ฯลฯ โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจากสื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่างและสัญลักษณ์ทั้งนี้การจัดการและใช้สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลายโดยต้องคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ

3. การจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อการศึกษา ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาครอบคลุม (1) ความหมายของเด็กปฐมวัย (2) ความสำคัญของเด็กปฐมวัย (3) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย (4) ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย และ (5) หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.1 ความหมายของเด็กปฐมวัย

คำว่า เด็กปฐมวัยเป็นเรื่องที่หลายๆฝ่ายให้ความสนใจ และให้ความสำคัญในการที่จะพัฒนาเด็กวันนี้ให้เกิดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยดังนี้

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2545, น.65) ได้ให้ความหมายว่า เด็กปฐมวัย ว่าหมายถึงเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง6ปี ที่อยู่ในโรงเรียนอนุบาล และการศึกษาตราอักษรชัย

แสงเดือน นนทเปารยะ (2546, น.9) ได้กล่าวความหมายของ เด็กปฐมวัย ว่าหมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง6ปี ที่อยู่ในระบบการศึกษา นอกกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอักษรชัย ซึ่งพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อยู่ในช่วงที่ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่

ทิพย์มณี เลขานำ (2549, น.1) ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัย ว่าหมายถึงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง5ปี (5ปี 11เดือน 29วัน)

สุภาพร สุวรรณศรีนนท์ (2549, น.2) ได้กล่าวถึง เด็กปฐมวัย ว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง6ปี ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาและบุคลิกภาพเป็นวัยที่เรียกว่าช่วงพัฒนาแห่งการเจริญเติบโตของชีวิต

โดยสรุป เด็กปฐมวัยหมายถึงเด็กที่มีอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง 6 ปี ที่อยู่ในระบบการศึกษา นอกกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาและบุคลิกภาพเป็นวัยที่เรียกว่าช่วงพัฒนาแห่งการเจริญเติบโตของชีวิต

3.2 ความสำคัญของเด็กปฐมวัย

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง เป็นความหวังของชาติ เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและความเป็นมนุษย์ชาติ เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของเด็กจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กๆที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีพัฒนาการในทุกๆด้านที่เหมาะสมกับวัยไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรมจะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสังคม แลประเทศชาติต่อไป เด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 3-5 ปี (อายุ 11 เดือน 29 วัน) จัดได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดของชีวิตทั้งนี้เพราะการพัฒนาการในทุกๆด้านของมนุษย์โดยรวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิก โดยเฉพาะด้านสติปัญญาจะเจริญมากที่สุดในช่วงนี้และพัฒนาการต่างๆในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอื่นๆของชีวิตเป็นอย่างมาก จากทฤษฎี และองค์ความรู้เรื่องการพัฒนาเด็ก และการพัฒนาสมอง รวมทั้งงานวิจัยต่างๆจากนักศึกษามีชื่อเสียงหลายๆท่านได้ทำการวิจัยและศึกษาค้นคว้าจนได้ข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย ดังที่นักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กในวัยนี้เอาไว้ดังนี้

รติชน พิทยสถ์ (2543, น.14) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยของการวางรากฐานของชีวิต เพราะเป็นวัยที่พัฒนาการต่างๆเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาถ้าเด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กมีการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ตามวัย ก็จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ แต่ถ้าหากเด็กไม่ได้ใช้ความสามารถตามวัยได้อย่างเต็มที่ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ด้อยคุณภาพ

พัชรี สวนแก้ว (2545, น.3) กล่าวว่า ปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาของบุคคลเพราะทั้งร่างกาย จิตใจสมอง และนิสัยของบุคคลจะสร้าง และหล่อหลอมได้ดีในวัยนี้ โดยเริ่มจากพันธุกรรมที่เด็กได้มาจากการปฏิสนธิ และมาปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งหมายถึงรวมถึงการอบรมเลี้ยงดู การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ การให้อาหารทั้งอาหารทางกายและอาหารทางจิตใจด้วย

จินตนา เหนือเกาะหวาย (2546, น.8-9) ได้กล่าวว่าเด็กปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเด็กในวัยนี้จะพัฒนาการทางด้านสติปัญญาร้อยละ 80 หากเด็กได้รับการดูแลที่ดี ได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัว การส่งเสริมประสบการณ์ที่ถูกต้องเหมาะสมจากโรงเรียนจะทำ

ให้เด็กเป็นคนสดชื่นแจ่มใสมองโลกในแง่ดี รักคนอื่น และจะเป็นการสร้างเสริมพื้นฐานให้เด็กได้ มีความพร้อมในการพัฒนาขึ้นไป ซึ่งเป็นการศึกษาพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคต

แสงเดือน นนทเปารยะ (2546, น.10) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย นั้นควรเป็นการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆกันทั้งนี้ไม่ว่าเด็กจะ ได้รับการศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน หรือจัดการศึกษาตามอัธยาศัยก็ตาม นอกจากนั้นควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองในการดูแลเด็กอย่างถูกต้องเพื่อ เป็นการช่วยเหลือร่วมนใจในการพัฒนาศักยภาพให้แก่เด็กเป็นเป้าหมายสำคัญ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547, น.30) กล่าวว่า กาส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งเพราะวัย 6 ขวบแรกมีพัฒนาแต่ ละด้านเป็นไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะสมองจะมีพัฒนาการกว่าร้อยละ 90 ของผู้ใหญ่ ฉะนั้นหากเด็ก ได้รับการเสริมสร้างที่ถูกต้องย่อมเป็นการช่วยให้พัฒนาการทุกด้านรวมทั้งสติปัญญาเป็นไปอย่างเต็ม ตามศักยภาพ

นุสรณ์จิต ธรรมศิริ (2547, น.45) กล่าวถึง ความสำคัญของพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัยไว้ว่ารากฐานของชีวิตต้องเริ่มปลูกฝังตั้งแต่เล็ก เพราะรากฐานของชีวิตมนุษย์เป็นรากฐาน ของการศึกษาทุกระดับ และต่อไปจะเป็นผลเมืองที่ดีมีอาชีพในอนาคต

สันติศักดิ์ ผาผาย (2547, น.56) กล่าวถึงความสำคัญของพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ไว้ว่าการจัดการศึกษาเริ่มต้นตั้งแต่ช่วงอายุ 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญมากในการวาง รากฐานบุคลิกภาพของมนุษย์ในปัจจุบันนี้มีผลการศึกษาค้นคว้ามากมายที่สนับสนุน และบ่งชี้ว่า การพัฒนาคุณภาพของประชากรจำเป็นจะต้องอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง และเหมาะสม โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งมีอายุแรกเกิดถึง 6 ปี

วัลลีพันธุ์ ปาทาน (2548, น.25) ได้กล่าวว่า การจัดการปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็ก 6 ขวบแรกเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการวางรากฐานการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และศักยภาพทางความคิดในด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จะส่งผลไปตลอดชีวิตถ้าเด็กได้รับการ เรียนรู้ การดูแลที่ดู ได้รับความรักความอบอุ่น จะทำให้เด็กเป็นคนสดชื่นแจ่มใส มองโลก ในแง่ดี รู้จักรักคนอื่น สามารถวางตัวอยู่ในสังคมได้ เมื่อได้รับการศึกษาในระดับต่อไปหรือมี ความพร้อมในระดับประถมศึกษาอย่างทัดเทียมกัน

จตุพร แสงหาญ (2549, น.2) ได้กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ประสบการณ์รอบตัวโดยประสบการณ์ที่เด็กได้รับในระยะ 5 ปีแรก มีความสำคัญต่อเด็กมากเพราะ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่างๆที่จะเป็นพื้นฐานของบุคลิกเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ทิพย์มณี เลขาน้ำ (2549, น.10) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ว่า ในระยะหลังๆ นักการศึกษาและนักจิตวิทยา รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญในวงการต่างๆ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะจากการค้นคว้า แลวิจัยพบว่าการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพ รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กจะทำให้ได้ดีที่สุดในช่วงนี้ ซึ่งเป็นวัยต้นของชีวิต ดังนั้นเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญในการวางรากฐานของการพัฒนาต่างๆ

โดยสรุป จากความเห็นดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญยิ่งในชีวิต เพราะเป็นช่วงที่พัฒนาการทุกด้านมีการเจริญเติบโตรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จะเป็นการวางแปลนทุกๆ ด้านของเด็กในอนาคตซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษา การดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ ที่ช่วยพัฒนาเด็กระดับปฐมวัย เนื่องจากการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้เป็นปัจจัยหนึ่งในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลังสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 ที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านที่เหมาะสมกับวัย และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.3 จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างหลากหลายไปจากการศึกษาระดับอื่นๆ โดยมีรูปแบบ และจุดมุ่งหมายที่จัดแตกต่างกันตามสภาพความต้องการของนโยบาย หรือหลักปรัชญาการศึกษาของแต่ละหน่วยงานที่จัดแต่ก็มีจุดประสงค์เดียวกันเพื่อนเน้นการพัฒนาเด็กทุกๆ ด้าน (Whole Child) ซึ่งการให้การอบรม และเฝ้าดูแลเด็กระดับปฐมวัยอย่างถูกต้องเหมาะสมย่อมจะมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะถ้าเด็กในวัยนี้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้องจะส่งผลดี ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาการ และการศึกษาในระดับอื่นด้วย

ราตี ทองสวัสดิ์ และคนอื่นๆ (2542, น. 27) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัย ไว้ว่า เพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย
 - 1.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่
 - 1.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
 - 1.3 การพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือ-ตา
 - 1.4 การพัฒนาทางด้ายสุขอนามัย

2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ
 - 2.1 การควบคุมอารมณ์ในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 - 2.2 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.3 การมีความรู้ที่ดีต่อตนเอง
3. พัฒนาด้านสังคม
 - 3.1 การมีระเบียบวินัย
 - 3.2 การเล่น หรือทำงานเป็นกลุ่ม
 - 3.3 การรู้จักโกรธ
 - 3.4 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา
 - 3.5 ความรับผิดชอบในหน้าที่
4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา
 - 4.1 การรับรู้ทางสัมผัสทั้ง5
 - 4.2 การคิดแก้ปัญหา
 - 4.3 การคิดสร้างสรรค์
 - 4.4 การจำ
 - 4.5 การเข้าใจคำศัพท์ และการฝึกพูด
 - 4.6 การยืดหยุ่นความสนใจ

สุปราณี รื่นพิทักษ์ (2545, น.9) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไว้ว่ามุ่งถึงการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในภายหน้า ขึ้นอยู่กับการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็กกำลังพัฒนา ดังนั้น การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงมุ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เด็กพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และควรส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กในวัยดังกล่าวไปพร้อมๆกัน

ลือชัย บุญคุ้ม (2546, น.19) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาเท่านั้น แต่การจัดการศึกษาที่ช่วยให้เด็กมีชีวิตสมบูรณ์แบบตามที่ได้กปฐมวัยพึงจะมี เพราะเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่พร้อมจะเรียนรู้ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาเด็ก ให้เด็กสามารถดำรงชีวิตในวัยเริ่มต้นด้วยความสุข และมีพัฒนาการด้านต่างๆไปได้อย่างเต็มที่

นภเนตร ธรรมบวร (2546, น.33) กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเด็กตามศักยภาพแห่งตน ด้วยเหตุนี้ สถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยแต่ละแห่งจึงพยายามจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

นันทิยา รัตตประจิด (2548, น.13) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการปฐมวัยเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เด็กมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในการจัดการศึกษาปฐมวัยควรส่งเสริมให้ครอบครัว และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กปฐมวัยไปพร้อมๆกัน

เบญจมา วงษ์ประเสริฐ (2549, น.10-11) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยคือ มุ่งการอบรมให้เป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เด็กพัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข รวมถึงการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กในวัยดังกล่าวไปพร้อมๆกัน

3.4 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมให้กับเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ปฐมวัยเป็นวัยที่เด็กที่พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา ประสบการณ์ที่มีคุณภาพในช่วงนี้เปรียบเสมือนเสาเข็มแห่งชีวิต ที่จะส่งผลต่อบุคลิกภาพ การเรียนรู้ และชีวิตที่มีคุณภาพในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546, น.13) กล่าวว่า การจัดการปฐมวัยตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า เป็นการศึกษาที่เริ่มตั้งแต่อายุ 0-5 ปี เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมจัดได้ 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545, น.8) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ปี และในช่วงวัยที่เป็นระยะที่มีความสำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และบุคลิกภาพ

นภเนตร ธรรมบวร (2546, น.4) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยโดยทั่วไปจะหมายถึง การจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการในเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 8 ขวบ หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในขั้นนี้รวมถึงการจัดการศึกษาทั้งแบบทางการ (formal group settings) การจัดการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ ด้วยเพราะการเรียนรู้ของเด็กในช่วงนี้ถือเป็นรากฐานในอนาคต

นิตยา วิทยากรณ์ (2547, น.14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็ก 6 ขวบแรก ให้สามารถสื่อสารกับคนอื่นได้ ช่วยตัวเองได้ เข้าใจการสังคมกับบุคคลอื่นเป็นการเบื้องต้น และ ที่สำคัญคือพร้อมที่จะเข้าใจในระบบโรงเรียนได้

สุทธาภา โชติประดิษฐ์ (2547, น.8) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กสร้างความเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงตามสภาพการณ์จริงของเด็ก

นันทิยา รักตประจิต (2548, น.10) การจัดการศึกษาปฐมวัยหมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กแรกเกิดถึง 6 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา และเตรียมความพร้อมทุกด้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ต้องมีความรู้การเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้องเพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ทิพย์มณี เลขาน้ำ (2549, น.6) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะ เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และพัฒนาสมอง

จตุพร แสงหาญ (2549, น.2) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลเป็นการปูพื้นฐานชีวิตให้แก่เด็กในวัย 3-5 ขวบ ได้เรียนรู้ทักษะต่างๆ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้คุณค่าของชีวิตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

เบญจมา วงษ์ประเสริฐ (2549, น.8) ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ปี ซึ่งก็เป็นวัยที่สำคัญมากต่อการวางรากฐานและบุคลิกภาพ และพัฒนาทางสมองเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ความคิด สติปัญญา สังคม และอารมณ์ จำเป็นต้องใช้วิธีการ และจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรม ที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ

โดยสรุป การจัดการศึกษาปฐมวัยในการศึกษาของผู้วิจัย เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่อายุ 3-5 ปี ในรูปแบบของโรงเรียนอนุบาล ทั้งภาครัฐบาล และเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต1 ซึ่งจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาระดับอื่นๆ โดยมุ่งหวังให้เด็กได้มีการพัฒนา ในทุกด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะก้าวสู่ระดับประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางแผนรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาทางสมอง ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี และถูกต้องตามหลักวิชา และหลักวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งถือว่าเป็นจุดสำคัญที่ควรวางแผน จัดทำและพัฒนาหลักสูตรศึกษาปฐมวัย ให้เหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็ก

3.5 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นมีหลักการสำคัญที่มุ่งพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกๆด้านให้เด็กได้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญ และเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

สุปราณี รือพิทักษ์ (2545, น.9) ได้กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย มุ่งถึงการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในภายหน้า ขึ้นอยู่กับการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็กในระยะเวลาที่เด็กกำลังพัฒนา ดังนั้นหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงมุ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และควรส่งเสริมให้บ้าน โรงเรียน ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมมือ ที่จะหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กในวัยดังกล่าวไปพร้อมๆกัน

นิตยา วิทยาภรณ์ (2547, น.14) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการส่งเสริมการพัฒนา ปฐมวัยของการเป็นแปลง และความงอกงามของพัฒนาการที่ต้องจัดให้ มีการศึกษา ซึ่งหัวใจของการศึกษาปฐมวัยอยู่ที่ การมุ่งให้เด็กเข้าถึงความจริงเชิงอารมณ์ การตระหนักถึงสังคม การพัฒนาภาวะสร้างสรรค์ การเรียนรู้ การรู้จักตัวเอง ความภาคภูมิใจ และความมั่นใจในตัวเอง

วัลลีพันธุ์ ปาทาน (2548, น.25) ได้สรุปหลักสำคัญในการศึกษาปฐมวัย ไว้คือ จะต้องสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กอยู่ในที่ปลอดภัย สะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ได้สะดวก มีโอกาสออกกำลังกาย และพักผ่อน มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก มีของเล่นที่หลากหลาย จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

เบญจมา วงษ์ประเสริฐ (2549, น.10-11) ได้สรุปหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ไว้คือ หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลรอบด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความสามารถตามวันที่ยังเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โดยสรุป หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยตามความสามารถของแต่ละบุคคล ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการที่ครอบคลุมปฐมวัย ทุกประเภท โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม วัฒนธรรมไทยมีกาพัฒนาเด็ก โดยองค์ร่วมผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมี

คุณภาพ และมีความสุข โดยประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

4. กระบวนการเรียนการสอนของครูระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 2

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนรู้ การสอนโดยผสมผสานความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกับรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสารสนเทศด้านการเรียนการสอน แหล่งวิทยาการต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดไว้ 2 ส่วน คือ สาระที่ควรเรียนรู้ และประสบการณ์สำคัญ ดังนี้

สาระที่ควรเรียนรู้ 4 สาระ ได้แก่

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
3. ธรรมชาติรอบตัว
4. สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

ประสบการณ์สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่

1. ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
2. ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ
3. ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม
4. ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด ดังนี้

วิสัยทัศน์

สร้างคนเมืองหมอกสามฤดู สู่มาตรฐานสากล ภายในปี 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีภารกิจในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาโดยยึดตามนโยบายกลยุทธ์กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พันธกิจ

1. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนทุกคน ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
2. พัฒนาคณะเมืองหมอกสามฤดูให้มีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม สำนึกความเป็นไทยและใส่ใจสิ่งแวดล้อม
3. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพมาตรฐานสากล
4. พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพ
5. ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่อาชีพ
6. สร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมทางการศึกษา

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ปฐมวัยจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึงและเสมอภาค
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเต็มตามศักยภาพ
4. คนเมืองหมอกสามฤดูทุกคนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม สำนึกความเป็นไทยและใส่ใจสิ่งแวดล้อม

5. ผู้เรียนทุกคนมีความตระหนัก และเกิดทักษะในการประกอบอาชีพตามหลักสูตร

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นกลไก ขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพ

7. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์

กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีและวิชาชีพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (Raising the bar)

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม สำนึกในความเป็นชาติไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(Moral and Ethics)

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและลดความเหลื่อมล้ำ ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (Filling the gap)

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Teacher Enhancement)

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วม

โดยสรุป การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้แต่ละหน่วยงานจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด จัดกิจกรรมจากประสบการณ์จริง ผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุล จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและทุกฝ่ายเพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากผลงานวิจัยในประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญการวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์สื่อการสอนในระดับปฐมวัย และระดับอื่นๆ ได้ดังนี้

ณรงค์ มุกดาสว่าง (2540) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศูนย์สื่อการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานั้น ต้องคำนึงถึงการบริหารงาน การดำเนินงานจัดตั้งอย่างเป็นรูปธรรม สถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ เพราะสภาพปัจจุบันการบริหารงานด้านโสตทัศนศึกษายังมีรูปแบบที่ไม่ชัดเจน สถานที่ที่ใช้ดำเนินการด้านโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมีเพียงร้อยละ 26.42 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่โสตทัศนศึกษามีภาระงานสอนมากเกินไปจึงไม่มีเวลาในการปฏิบัติงานด้านนี้ อีกทั้งยังขาดความรู้และประสบการณ์ ด้านวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และไม่ตรงกับความต้องการ

อชิรญา หกสุวรรณ (2541) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเทคโนโลยีทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในมหาวิทยาลัยของรัฐที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมสอดคล้องกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนการบริหารและการจัดการ และส่วนรูปแบบการบริการ

1. การบริหารและการจัดการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า สื่อประกอบการสอนที่จัดให้บริการควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน ห้องเรียนควรจัดให้มีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและมีอากาศถ่ายเทได้ดี โสตทัศนอุปกรณ์ควรได้รับการติดตั้งให้สะดวกต่อการใช้และบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาควรมีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพเหมาะสมกับงาน ควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นระยะๆ ควรมีการจัดการรายการเกี่ยวกับแหล่งสื่อการประสานงานกับคณะ ควรติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในศูนย์ และควรจัดทำฐานข้อมูลสื่อการสอน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นและบริการ

2. ด้านรูปแบบการบริการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การวางแผนควรคำนึงถึงการประหยัดเวลา งบประมาณ บุคลากร การใช้วัสดุให้ได้ประโยชน์สูงสุด การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริการ ผลิตและจัดหาสื่อการสอน และศูนย์ควรทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษา

ประเสริฐ สุทนต์ (2541) ได้ทำวิจัยโครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่ารูปแบบโครงสร้างขององค์กร ต้องอาศัยหลักการจัดโครงสร้างขององค์กรที่เป็นพื้นฐาน 4 รูปแบบ คือ

1. โครงสร้างองค์กรแบบงานหลัก เป็นการบังคับบัญชามาจากระดับสูงสุดลดหลั่นมายังระดับล่าง

2. โครงสร้างองค์กรแบบหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษาเป็นโครงสร้างองค์กรด้วยบุคลากร 2 กลุ่ม คือ ผู้ปฏิบัติงานหลักในด้านต่างๆ กับผู้ให้คำแนะนำปรึกษา
3. โครงสร้างองค์กรแบบแบ่งแยกตามหน้าที่เป็นโครงสร้างขององค์กรที่จัดแบ่งส่วนงาน โดยถือประเภทของงาน หรือหน้าที่ในการทำงานต่างๆ เป็นหลักในการแบ่งส่วนองค์กร
4. โครงสร้างองค์กรแบบคณะกรรมการ เป็นกลุ่มบุคคลที่ตั้งขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานขององค์กรแต่ละองค์กร

ดวงสุดา แสงสุดา (2542) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาศูนย์รูปแบบศูนย์วิทยบริการของสถานศึกษาในอำเภอภาคเหนือตอนบน ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร พบว่าการจัดโครงสร้างองค์กร ควรเป็น 3 กลุ่มงาน คือ งานบริหาร งานบริการ และงานเทคนิค

1. งานบริหาร ประกอบด้วย หน่วยงานกำหนดนโยบาย หน่วยงานบริหารบุคคล หน่วยงานจัดทำสถิติ หน่วยงานธุรการ การเงิน และหน่วยงานสถานที่
2. งานบริการ ประกอบด้วย หน่วยงานยืม-คืนภายในและระหว่างศูนย์ หน่วยงานบริการชุมชน หน่วยงานบริการสำเนาสื่อ หน่วยงานกิจกรรม หน่วยงานบริการและแนะนำการใช้ศูนย์ และบริการโสตทัศนวัสดุ
3. งานเทคนิค ประกอบด้วย หน่วยงานจัดหาและเตรียมสื่อ หน่วยงานบำรุงรักษา หน่วยงานวิเคราะห์รายการเพื่อสร้างฐานข้อมูล

ฉวีวรรณ ตันติแก้วประโยชน์ (2543) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เห็นด้วยว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมีความคิดเห็นในเรื่อง ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาจะสังกัดอยู่หน่วยงานใด อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีสภาพการดำเนินงาน ด้านการบริการเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนในระดับมาก ส่วนด้านการจัดเทคโนโลยีทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์และการบำรุงรักษาเทคโนโลยีทางการศึกษา จะมีสภาพต่างกัน อาจารย์มีความต้องการด้านอุปกรณ์สำหรับการบริการสูงที่สุด และเจ้าหน้าที่มีความต้องการด้านอุปกรณ์ประจำสำนักงานสูงที่สุด อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีสภาพปัญหาเช่นเดียวกัน คือ เรื่องงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่เห็นด้วยว่า ขีดความสามารถของแผนกโสตทัศนศึกษาและงานเทคโนโลยีทางการศึกษามีจำกัด ควรมีการเพิ่ม จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในงานเฉพาะด้าน

ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ (2544) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาแนวทางการศึกษาแนวทางในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตบางแค สังกัด

สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดตั้งศูนย์การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดนั้น ต้องคำนึงถึงการบริหาร การดำเนินการจัดตั้งเป็นรูปธรรม สถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณ เพราะสภาพปัจจุบันการบริหารงานด้าน โสตทัศนศึกษายังมีรูปแบบที่ไม่ชัดเจน บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ โสตทัศนศึกษามีภาระงานสอนมากเกินไปจนไม่มีเวลาในการปฏิบัติงาน ด้านนี้ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอและไม่ตรงกับความต้องการ

คารุณี ยอดโพธิ์ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยี การศึกษา โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการใช้สื่อการสอนของ ผู้บริหารครูผู้สอนมีระดับปานกลาง สื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ เอกสาร ตำราหนังสืออ่าน ประกอบ ด้านปัญหาของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะการใช้ การผลิตสื่อ การสอน, ขาดความมั่นใจในการสอน, ขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมการใช้การผลิตสื่อ การสอน ด้านสถานพบว่า สภาพห้องเรียนไม่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยต่อการ ใช้การผลิตสื่อ การสอน ด้านความต้องการสื่อการสอนพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนทุกประเภทระดับ มาก โดยเฉพาะ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์และสื่อ การสอนประเภทกิจกรรมวิธีการพบว่า ครูผู้สอนต้องการใช้การฝึกปฏิบัติ การสาธิต การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ และการสอนแบบโครงการ

นฤมล อินทรพงษ์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา สำหรับโรงเรียนเมืองพัทยา 7 สำนักการศึกษาเมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย โดยใช้ข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาสภาพการใช้ ความต้องการใช้ ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครู ความต้องการใน การจัดตั้งและความคิดเห็นในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความต้องการที่จะจัดตั้ง ศูนย์สื่อการศึกษาขึ้นภายใน โรงเรียน เนื่องจากต้องการให้โรงเรียนเป็นแหล่งกลางในการผลิต จัดหา บริการและเผยแพร่ข้อมูล ด้านสื่อการสอนและแก้ปัญหาสื่อการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และครูไม่มีเวลาเพียงพอใน การผลิตสื่อการสอน ด้านการบริการ ควรมีการจัดทำทะเบียนสื่อการสอนเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา มี ในทะเบียนประวัติประจำสื่อแต่ละชิ้นเพื่อทราบอายุการใช้งานและการซ่อมแซมแต่ละครั้ง ควรมี การจัดวางกฎระเบียบการยืม คืน มีตารางการใช้บริการสื่อชัดเจนมีการทำสถิติในการดำเนินงาน เสนอต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ มีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอนให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน ให้บริการสื่อการสอนที่ตรงกับเนื้อหาวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมใน การจัดหา ผลิตเพื่อจะได้สื่อที่ตรงตามวัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อการสอนอย่างถูกต้อง และเหมาะสม

ปิยะดา ทองประสิทธิ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูสอนระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับประถมศึกษา มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 8 ด้าน พบว่า (1)ด้านประเภทของสื่อการศึกษาควรเน้นการจัดหาสื่อเสียง (2) ด้านการบริการผลิตสื่อการสอนควรเน้นการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน (3) ด้านการให้บริการวิชาการควรเน้นการจัดฝึกอบรมการใช้งานสื่อการสอน (4) ด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาควรเน้นด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน (5) ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอนควรเน้นการชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการสอน (6) ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์สื่อการศึกษาควรกำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกสื่อการสอนที่ชัดเจน (7) ด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการสอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน และ (8)ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนควรหาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้สื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอน

โดยสรุป จากการศึกษางานวิจัยของการศึกษาในประเทศเกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า การดำเนินงานด้านศูนย์สื่อศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาหลายประการ ได้แก่ปัญหาคุณภาพของสื่อไม่ค่อยดี ไม่มีการประชาสัมพันธ์ศูนย์สื่อการศึกษา บุคลากรขาดประสบการณ์ และไม่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร วัสดุไม่เพียงพอต่อการจัดตั้งศูนย์สื่อ งบประมาณไม่เพียงพอ เป็นต้น

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากผลงานวิจัยต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญการวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์สื่อการสอนได้ดังนี้

ดี ทีเฟอว์ De Kieffer (1965, p. 86) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้โสตทัศนวัสดุของครู ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคมีดังนี้

1. ขาดแคลนโสตทัศนวัสดุประเภทเครื่องมือ
2. ขาดแคลนเงินในการจัดซื้อโสตทัศนวัสดุ
3. ขาดความรู้และความชำนาญในการผลิต และการใช้โสตทัศนวัสดุ
4. ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมกับการใช้โสตทัศนวัสดุ

วิลคินสัน Wilkinson (1980, P. 3712-A) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันของศูนย์โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศเกาหลี พบว่า เทคโนโลยีทางการสอนของประเทศเกาหลียังล้าสมัยกว่าอเมริกา สถาบันการศึกษาร้อยละ 50 มีศูนย์ทัศนศึกษา และร้อยละ 48 เสนอให้มีการจัดตั้งแผนกโสตทัศนศึกษา และในหลายสถาบันไม่มีการกำหนดหน้าที่

รับผิดชอบของศูนย์ไอซ์ดีเจน ผู้เชี่ยวชาญในด้านการผลิตไม่เพียงพอ ผู้ใช้บริการส่วนมากไม่ทราบระเบียบและนโยบายของศูนย์ ทางศูนย์ไม่มีการพัฒนาระบบการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์

อย่างกว้างจา Yang Kwang Ja (1986, p. 3328A) ได้ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงโซล ประเทศเกาหลี เกี่ยวกับวิธีระบบที่ใช้ในโครงการสื่อและการพัฒนาสื่อ จุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจสื่อที่มีอยู่ การใช้สื่อและการพัฒนาสื่อในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนโครงการสื่อการสอนมหาวิทยาลัยนานาชาติกรุงโซล ผลการวิจัยพบว่าไม่มีแผนเฉพาะในการพัฒนาโครงการสื่อการสอนในอนาคต ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยในศูนย์สื่อการสอน สื่อการศึกษาที่มีอยู่ส่วนมากใช้ประกอบการสอนบรรยาย เช่น กระดานดำ ฝ่าม่านทึบ สื่อที่ใช้กันมากคือกระดานดำ สื่อที่ต้องการมากที่สุดคือ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายแผ่นใส ห้องเรียนขนาด 1-50 คน การระบายอากาศที่ดี เครื่องปรับอากาศ

โดยสรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อการศึกษาจากต่างประเทศพบว่าการศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยเน้นการศึกษาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาด้านการเป็นแหล่งกลางในการให้บริการ จัดหา และผลิตสื่อการศึกษา ของศูนย์สื่อการศึกษา ปัญหาที่พบในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาส่วนใหญ่คือ ขาดงบประมาณ สื่อศึกษามีจำนวนและประเภทที่จำกัด ครูผู้สอนไม่สามารถใช้สื่อการสอนได้เต็มที่ ซึ่งเกิดจากการขาดความรู้และความชำนาญด้านการใช้สื่อ นอกจากนี้ยังพบว่า ในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ศูนย์สื่อการศึกษาเป็นที่ต้องการของครูและนักเรียน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการสื่อการศึกษาที่ทันสมัย มีการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสถาบันการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้คือ กำหนดประชากร สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวนครู 351 คน จาก 178 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ ปฏิบัติหน้าที่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ทั้งหมด 178 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามตาราง Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 222 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความจำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จำนวน 118 ข้อ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

ขั้น 1 กำหนดสิ่งต้องประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริการและกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

แม่ฮ่องสอนเขต 2 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความต้องการด้านนโยบายของศูนย์การศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยปรัชญาของศูนย์สื่อการ ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยและพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย ด้านที่ 2 ความต้องการด้านโครงสร้างของศูนย์การศึกษา ประกอบด้วย งานธุรการ งานวิชาการ งานบริการ ด้านที่ 3 ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย คุณวุฒิของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา ที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา คุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษาและที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา ด้านที่ 4 ความต้องการด้านประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วยความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์ ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อท้องถิ่น ด้านที่ 5 ความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา

ขั้น 2 ศึกษาทฤษฎีหลักการต่างๆ จากตำรา แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การศึกษาปฐมวัย

ขั้น 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	มีความต้องการในระดับมากที่สุด
4	มีความต้องการในระดับมาก
3	มีความต้องการในระดับปานกลาง
2	มีความต้องการในระดับน้อย
1	มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

และ (2) แบบสอบถามปลายเปิด

ขั้น 4 สร้างแบบสอบถาม โดยการประมวลเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความต้องการด้านนโยบายของศูนย์การศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยปรัชญาของศูนย์สื่อการ ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยและพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย จำนวน 15 ข้อ ด้านที่ 2 ความต้องการด้านโครงสร้างของศูนย์การศึกษา ประกอบด้วย งานธุรการ งานวิชาการ งานบริการ จำนวน 21 ข้อ ด้านที่ 3 ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย คุณวุฒิของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา ที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา คุณวุฒิของ

เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษาและที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 11 ข้อ ด้านที่ 4 ความต้องการด้านประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วยความต้องการสื่อการศึกษาประเภท สิ่งพิมพ์ ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อท้องถิ่น จำนวน 57 ข้อ ด้านที่ 5 ความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 14 ข้อ รวมทั้งหมด 118 ข้อ โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไป เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากข้อคำถามที่กำหนดไว้ จำนวน 5 ข้อ

ขั้น 5 ตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นผู้ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง จำนวน 3 ครั้ง

ขั้น 6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อคำถามมีความชัดเจนและภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม โดยมีกรปรับปรุงแบบสอบถามดังนี้

- 1) ได้เพิ่มข้อคำถามในด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา
- 2) ดูความถูกต้องของตัวเลขหน้าข้อคำถาม
- 3) ตัดตัวเลขข้อคำถามให้สั้นลง
- 4) จัดรูปแบบตารางของแบบสอบถามให้สวยงาม

ขั้นที่ 7 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญท่านตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) (รายนามผู้เชี่ยวชาญ แสดงในภาคผนวก ก หน้า 80) โดยผู้เชี่ยวชาญจะทำการทดสอบความถูกต้องรวมทั้งครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจนแจ่มแจ้ง เข้าใจตรงกัน และผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของแบบสอบถามอยู่ในระดับดี 3 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00

เกณฑ์การให้คะแนนการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) แล้วหาค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

+ 1	ถ้าแน่ใจว่า	รายการสอบถามมีความเหมาะสม
0	ถ้าไม่แน่ใจว่า	รายการสอบถามมีความเหมาะสม
- 1	ถ้าแน่ใจว่า	รายการสอบถามไม่มีความเหมาะสม

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อคำถามจากการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC $\geq .50$ แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องเชิงเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งผลพบว่าข้อคำถามรายข้อมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66-1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 118 ข้อ (รายละเอียดค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม แสดงในภาคผนวก ก หน้า 93)

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อคำถามมีความชัดเจนและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามโดยมีการปรับปรุงแบบสอบถามดังนี้

- 1) ตัดข้อคำถามที่ซ้ำกันออก
- 2) ได้ปรับปรุงข้อคำถามให้กระชับ ชัดเจน

ขั้นที่ 9 หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถาม ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ จึงดำเนินการจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำมาใช้สอบถามความต้องการกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (รายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แสดงในภาคผนวก ข หน้า 82) แบบสอบถามสมบูรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ความต้องการด้านนโยบายของศูนย์การศึกษา ประกอบด้วย

1. ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย	มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ
2. ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย	มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ
3. พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย	มีข้อคำถามย่อย 9 ข้อ

ด้านที่ 2 ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย

1. งานธุรการ	มีข้อคำถามย่อย 6 ข้อ
2. งานวิชาการ	มีข้อคำถามย่อย 5 ข้อ
3. งานบริการ	มีข้อคำถามย่อย 10 ข้อ

ด้านที่ 3 ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย

1. คุณวุฒิของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา	มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ
2. ที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา	มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ
3. คุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา	มีข้อคำถามย่อย 3 ข้อ

4. ที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา	มีข้อความย่อ 2 ข้อ
ด้านที่ 4 ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย	
1. ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์	มีข้อความย่อ 6 ข้อ
2. ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ	มีข้อความย่อ 27 ข้อ
3. ความต้องการสื่ออุปกรณ์	มีข้อความย่อ 11 ข้อ
4. ความต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์	มีข้อความย่อ 8 ข้อ
5. ความต้องการสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	มีข้อความย่อ 5 ข้อ
ด้านที่ 5 ความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา มีข้อความย่อ 14	

ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไปในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3. การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 222 ฉบับ
- 3.3 วัน เวลา ในการแจกและรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม 2558
- 3.4 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า แบบสอบถามจำนวน 222 ฉบับ ได้รับคืน 222 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อกำหนดให้ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของ จอห์น คับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คานัน (Best John W. and Kahn James V., 1993, pp. 181-182) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ความคิดเห็นในระดับมาก
2.50 - 3.49	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 - 1.49	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.3 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation-S.D.) (Lafferty Peter and Rowe Julian, 1995, pp. 561-562)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$N\sum X^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
	$(\sum X^2)$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามครอบคลุม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน ใช้สื่อการสอนในแต่ละภาคการศึกษาที่ผ่านมาในระดับใด และใช้สื่อการสอนประเภทใดบ่อยที่สุด

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 222)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ			
ชาย		28	12.61
หญิง		194	87.39
2. อายุ			
20-30 ปี		115	51.81
31-40 ปี		77	34.69
41-50 ปี		20	9
51-60 ปี		10	4.5

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	177	79.72
ปริญญาโท	45	20.28
ปริญญาเอก	-	-
4. จำนวนปีที่สอนปริญญ์		
1-5 ปี	153	68.92
6-10 ปี	49	22.08
11-15 ปี	12	5.4
16-20 ปี	8	3.6
21-25 ปี	-	-
26 ปีขึ้นไป	-	-
5. ความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา		
มีความรู้	190	85.58
ไม่มีความรู้	32	14.42
6. มีความรู้จากวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	10	4.5
เคยได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามาจากสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	192	86.48
เคยได้รับการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	150	67.56
ศึกษา ค้นคว้า ฝึกฝนด้วยตนเองจากตำรา เอกสารและขอคำแนะนำจากผู้รู้	105	47.29

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 87.3 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 12.1

1.2 อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ 20-30 ปี สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาคือ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.6 อายุ 41-50 ปี คิดร้อยละ 9.0 และ อายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.5

1.3 ระดับการศึกษาของท่าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 79.7 และรองลงมาคือปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 20.2

1.4 จำนวนปีที่สอนปฐมวัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ การสอน 1-5 ปี สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.9 รองลงมาคือ 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.0 รองลงมาคือ 11-16 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.4 และ 17-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.6

1.5 ความรู้และประสบการณ์ ด้านงานเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้และประสบการณ์ด้านงานเทคโนโลยีและสื่อการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 85.5 และไม่มีความรู้และประสบการณ์ด้านงานเทคโนโลยีและสื่อการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 14.4

1.6 วิธีการได้ความรู้ด้านงานเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้จากเคยได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีและสื่อการศึกษามาจากสถาบันที่สำเร็จการศึกษาสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 86.4 รองลงมาคือ เคยได้รับการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีและสื่อ การศึกษาคิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาคือ ได้รับการศึกษา ค้นคว้า ฝึกฝนด้วยตนเองจากตำรา เอกสารและขอคำแนะนำจากผู้รู้ คิดเป็นร้อยละ 47.3 และจากการสำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 4.5

ตอนที่ 2

ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการวิเคราะห์ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนดังตารางที่ 4.2-4.22

ตารางที่ 4.2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม (n=222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา	4.12	.95	มาก
2	ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา	4.36	.73	มาก
3	ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา	4.23	.97	มาก
4	ด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา	3.96	.83	มาก
5	ด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา	3.93	.90	มาก
	รวม	4.12	.87	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.=.87) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.36$, S.D.=.73) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.93$, S.D.=.90)

ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นรายชื่อ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.3-4.22

ด้านที่ 1 ความต้องการด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.3 ความต้องการด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวม (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย	4.12	.99	มาก
2	ปณิธานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย	4.45	.90	มากที่สุด
3	พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย	3.79	.96	มาก
	รวม	4.12	.95	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับความต้องการด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.=.95) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปณิธานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}=4.45$, S.D.=.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}=3.79$, S.D.=.96)

1.1 ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 4.4 ความต้องการเกี่ยวกับปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาครูปฐมวัย	3.69	1.00	มาก
2	พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้ทันสมัย	4.75	1.06	มากที่สุด
3	เป็นหน่วยส่งเสริมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ระดับปฐมวัย	3.94	.92	มาก
	รวม	4.12	.99	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.=.99) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อและอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือจัดการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้ทันสมัย ($\bar{X}=4.75$, S.D.=1.06) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือพัฒนาสื่อการสอน พัฒนาคู่มือปฐมวัย ($\bar{X}=3.69$, S.D.=1.00)

1.2 ปณิธานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 4.5 ความต้องการเกี่ยวกับปณิธานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	มุ่งความเป็นเลิศด้านจัดการบริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษาปฐมวัย	3.54	.92	มาก
2	มุ่งความเป็นเลิศด้านกิจกรรมการเรียนรู้	3.94	.92	มาก
3	มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการศึกษาปฐมวัย	4.54	.86	มากที่สุด
	รวม	4.00	.90	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับปณิธานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=.90) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อและอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}=4.54$, S.D.=.86) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มุ่งความเป็นเลิศด้านจัดการบริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X}=3.54$, S.D.=.92)

1.3 พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย

ตารางที่ 4.6 ความต้องการเกี่ยวกับพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยที่ทันสมัย	3.89	1.04	มาก
2	เป็นศูนย์กลางในการให้คำที่ปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร	3.24	1.01	ปานกลาง
3	เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับปฐมวัย	3.11	.93	ปานกลาง
4	เป็นศูนย์กลางจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการสอนระดับปฐมวัย	3.85	1.05	มาก
5	เป็นศูนย์กลางผลิต และพัฒนาสื่อการสอนในระดับปฐมวัยที่ทันสมัย และนำไปใช้งานได้จริง	3.95	.97	มาก
6	เป็นศูนย์กลางให้บริการในการยืม - คืน สื่อการสอนในระดับปฐมวัย	3.05	.86	ปานกลาง
7	เป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมข้อมูลด้านการวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนระดับปฐมวัย	4.76	.89	มากที่สุด
8	เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม อนุรักษ์สื่อพื้นบ้านระดับปฐมวัย	4.54	.89	มากที่สุด
รวม		3.79	.96	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D.=.96) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมข้อมูลด้านการวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนระดับปฐมวัย ($\bar{X}=4.76$, S.D.=.89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เป็นศูนย์กลางให้บริการในการยืม-คืน สื่อการสอนในระดับปฐมวัย ($\bar{X}=3.05$, S.D.=.86)

ด้านที่ 2 ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.7 ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา โดยภาพรวม (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	งานธุรการ	4.30	.73	มาก
2	งานวิชาการ	4.62	.62	มากที่สุด
3	งานบริการ	4.17	.83	มาก
รวม		4.36	.73	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=.73) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ งานวิชาการ ($\bar{X}=4.62$, S.D.=.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานบริการ ($\bar{X}=4.17$, S.D.=.83)

2.1 งานธุรการ

ตารางที่ 4.8 ความต้องการเกี่ยวกับงานธุรการ (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	จัดการหนังสือรับ-ส่งของศูนย์สื่อการศึกษา	3.82	.80	มาก
2	จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือนและรายปี	4.49	.71	มาก
3	จัดการ ควบคุมดูแลเอกสารประกันคุณภาพ	4.08	.75	มาก
4	จัดทำทะเบียนบุคลากรในศูนย์สื่อการศึกษา	4.52	.72	มากที่สุด
5	จัดทำรายงานพัสดุ ครุภัณฑ์ของศูนย์สื่อการศึกษา	4.55	.72	มากที่สุด
6	ประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน	4.34	.68	มาก
รวม		4.30	.73	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับงานธุรการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=.73) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ จัดทำรายงานพัสดุ ครุภัณฑ์ของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.55$, S.D.=.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดการหนังสือรับ-ส่งของศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.82$, S.D.=.80)

2.2 งานวิชาการ

ตารางที่ 4.9 ความต้องการเกี่ยวกับงานวิชาการ (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	งานออกแบบและผลิตสื่อการเรียนการสอนปฐมวัย	4.58	.75	มากที่สุด
2	งานฝึกอบรม เกี่ยวกับการผลิตการใช้ซ่อมแซมบำรุงสื่อการศึกษา	4.46	.55	มาก
3	งานจัดแหล่งสืบค้นทางวิชาการ	4.66	.68	มากที่สุด
4	งานเผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษา	4.84	.59	มากที่สุด
6	งานประเมินสื่อการศึกษา	4.56	.55	มากที่สุด
	รวม	4.62	.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D.=.62) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ งานเผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.84$, S.D.=.59) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานฝึกอบรม เกี่ยวกับการผลิตการใช้ซ่อมแซมบำรุงสื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.46$, S.D.=.55)

2.3 งานบริการ

ตารางที่ 4.10 ความต้องการเกี่ยวกับงานบริการ (n = 222)

ด้านที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	งานบริการยืม-คืน	4.33	.55	มาก
2	จัดเก็บสื่อสารการศึกษาอย่างเป็นระเบียบแยกเป็นหมวดหมู่	4.46	.55	มาก
3	ซ่อมแซมบำรุงรักษาสื่อการศึกษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน	4.16	.55	มาก
4	สำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอ	3.55	.92	มาก
5	จัดหาผลิต สื่อการศึกษาอย่างพอเพียงและตรงกับความต้องการ	4.56	.92	มากที่สุด
6	ให้คำแนะนำและจัดทำคู่มือในการใช้สื่อการศึกษา	3.94	.92	มาก
7	ให้คำปรึกษา แนะนำและจัดฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อในการเรียนการสอนปฐมวัย	4.34	.86	มาก
8	บริการสืบค้นและให้ความรู้การเรียนการสอนปฐมวัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเครือข่าย	3.89	1.04	มาก
9	ให้คำปรึกษาด้านการค้นคว้าและวิจัยที่เกี่ยวกับการสื่อสารการศึกษา	3.84	1.01	มาก
10	เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อการศึกษาปฐมวัยแก่ครูผู้สอน	4.67	.93	มากที่สุด
	รวม	4.17	.83	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับงานบริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=.83) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อปฐมวัย ($\bar{X} = 4.67$, S.D.=.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{X}=3.55$, S.D.=.92)

ด้านที่ 3 ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.11 ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวม (n=222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	คุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา	4.49	1.00	มาก
2	ที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา	4.40	.90	มาก
3	คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา	4.13	.99	มาก
4	ที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา	3.90	1.01	มาก
รวม		4.23	.97	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการต่อบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=.97) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ คุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.49$, S.D.=1.00) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.90$, S.D.=1.01.)

3.1 คุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.12 ความต้องการด้านคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา (n=222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	จบการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรง	4.69	1.00	มากที่สุด
2	เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา	4.84	1.07	มากที่สุด
3	มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษา	3.94	.92	มาก
รวม		4.49	1.00	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=1.00) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เคย

ได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X}=4.84$, S.D.=1.07) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.94$, S.D.=.92)

3.2 ที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.13 ความต้องการด้านที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา (n = 222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	4.34	.92	มาก
2	เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	4.60	.92	มากที่สุด
3	ควรเปิดรับสมัครใหม่ บรรจุผู้มีความรู้ความสามารถ โดยตรง	4.26	.86	มาก
รวม		4.40	.90	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=.90) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ($\bar{X}=4.60$, S.D.=.92) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ควรเปิดรับสมัครใหม่ บรรจุผู้มีความรู้ความสามารถโดยตรง ($\bar{X}=4.26$, S.D.=.86)

3.3 คุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.14 ความต้องการด้านคุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา (n = 222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	จบการศึกษาปริญญาตรีโดยตรง	3.89	1.04	มาก
2	เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา	3.84	1.01	มาก
3	มีประสบการณ์และมีความสนใจด้านเทคโนโลยีการศึกษา	4.68	.93	มากที่สุด
รวม		4.13	.99	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับคุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=.99) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีประสบการณ์และมีความสนใจด้านเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X}=4.68$, S.D.=.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X}=3.84$, S.D.=1.01)

3.4 ที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.15 ความต้องการด้านที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา (n = 222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	3.85	1.05	มาก
2	เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	3.95	.97	มาก
รวม		3.90	1.01	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=1.01) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ($\bar{X}=3.95$, S.D.=.97) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ($\bar{X}=3.85$, S.D.=1.05)

ด้านที่ 4 ด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.16 ความต้องการด้านประเภทสื่อของ ศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวม (n=222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	สื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์	4.33	.57	มาก
2	สื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ	3.70	.93	มาก
3	สื่อการศึกษาประเภทสื่ออุปกรณ์	3.61	.85	มาก
4	สื่อการศึกษาประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.80	.91	มาก
5	สื่อการศึกษาประเภทสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.37	.89	มาก
รวม		3.96	.83	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการต่อประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, S.D.=.88) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ สื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์ ($\bar{X}=4.18$, S.D.=.57) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สื่อการศึกษาประเภทสื่อทัศนอุปกรณ์ ($\bar{X}=3.61$, S.D.=.85)

4.1 ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์

ตารางที่ 4.17 ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์ (n = 222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	หนังสือภาพ	4.17	.68	มาก
2	แบบฝึกเตรียมความพร้อม	4.55	.59	มากที่สุด
3	สมุดภาพพระบายสี	4.49	.54	มากที่สุด
4	หนังสือนิทาน	4.26	.54	มาก
5	หนังสือพิมพ์	4.35	.54	มาก
6	หนังสือภาพสามมิติ (Pop up)	4.16	.54	มาก
รวม		4.33	.57	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับสื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=.57) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ แบบฝึกเตรียมความพร้อม ($\bar{X}=4.55$, S.D=.59) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หนังสือภาพสามมิติ (Pop-up) ($\bar{X}=4.16$, S.D=.54)

4.2 ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ

ตารางที่ 4.18 ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ (n = 222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ธงชาติประเทศสมาชิกอาเซียน	3.94	.92	มาก
2	สี (สีเทียน สีไม้ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น และสีจากวัสดุธรรมชาติ เช่น สีจากดอกอัญชัน สีจากใบเตย)	4.12	.92	มาก
3	กระดาษ (กระดาษโปสเตอร์ กระดาษวาดเขียน)	3.94	.92	มาก
4	รูปภาพและบัตรภาพ	4.42	.86	มาก
5	บัตรคำ (ดอกไม้ สัตว์ ผลไม้ ตัวอักษรภาษาไทย ตัวอักษรภาษาอังกฤษ)	4.44	1.04	มาก
6	ดินน้ำมัน	3.69	1.00	มาก
7	วัสดุเหลือใช้หรือวัสดุธรรมชาติ (ไม้ไอศกรีม ฝาขวด เปลือกหอย ดอกไม้ ใบไม้)	3.13	1.07	ปานกลาง
8	วัสดุที่ใช้กับแผ่นป้ายสำลี	3.95	.92	มาก
9	หุ่นจำลอง	4.50	.92	มากที่สุด
10	เมล็ดพืชต่างๆ (ถั่วเขียว ถั่วแดง ถั่วดำ ถั่วเหลือง ข้าวสาร ข้าวเปลือก)	3.95	.92	มาก
11	ดิน หิน แร่ ทราย	3.95	.86	มาก
12	ของเล่นจำลอง (ชุดเครื่องครัว เครื่องมือแพทย์พลาสติก)	3.90	1.04	มาก
13	เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆ ที่ใช้แล้ว (ครุ หมอ ตำรวจ พยาบาล วิศวกร พ่อครัว)	3.85	1.01	มาก
14	กล่องผลิตภัณฑ์ต่างๆ (กล่องยาสีฟัน กล่องนม)	3.02	.93	ปานกลาง
15	ตุ๊กตา	3.85	1.06	มาก
16	ถุงทราย	3.95	.97	มาก
17	ลูกปัด	3.95	.86	มาก
18	ลูกบอล	4.00	.89	มาก
19	เชือกกระโดด	4.51	.89	มากที่สุด
20	ที่ตวงน้ำ	3.90	.83	มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
21	ขวดใส่น้ำ	3.11	1.00	ปานกลาง
22	ริบบิ้น	3.25	.87	ปานกลาง
23	แถบผ้า	3.22	.90	ปานกลาง
24	แผนภูมิรูปทรงเรขาคณิต	3.94	.88	มาก
25	กระบะทราย, ที่ตักทราย	3.94	.86	มาก
26	ไม้บล็อก	3.94	.87	มาก
รวม		3.70	.93	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับสื่อการศึกษาประเภทวัสดุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, S.D.=.93) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 19 ข้อ และอยู่ในระดับ ปานกลาง 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เชือกกระโดด ($\bar{X}=4.51$, S.D.=.89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กล่องผลิตภัณฑ์ต่างๆ (กล่องยาสีฟัน กล่องนม) ($\bar{X} = 3.02$, S.D.=.93)

4.3 ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่ออุปกรณ์

ตารางที่ 4.19 ความต้องการของครูปฐมวัยเกี่ยวกับสื่อการศึกษาประเภทสื่ออุปกรณ์ (n=222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เครื่องดนตรี(กรับ ฉิ่ง กลอง ซอ ปี่ ขลุ่ย ฉาบ ซอ กระพรวน แทมมารีน)	4.50	.92	มากที่สุด
2	เครื่องเล่นสนาม(ชิงช้า ม้าหมุน ไม้กระดก บันไดโค้ง กระดานลื่น ตาข่ายสำหรับปีนป่าย)	4.55	.93	มากที่สุด
3	กระดานไวท์บอร์ด	3.84	1.06	มาก
4	แว่นขยาย	3.94	.97	มาก
5	แม่เหล็ก	3.98	.86	มาก
6	เครื่องชั่ง	3.22	.89	ปานกลาง
7	เครื่องรับวิทยุ	3.67	.89	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
8	ไมโครโฟน	3.84	.82	มาก
9	เครื่องรับโทรทัศน์	3.95	1.00	มาก
10	เครื่องเล่นซีดี วีซีดี ดีวีดี บลูเรย์	4.68	.92	มากที่สุด
11	กล้องถ่ายรูป	3.23	.98	ปานกลาง
รวม		3.61	.85	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับสื่อการศึกษาประเภทสื่ออุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$, S.D.=.85) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เครื่องเล่นซีดี วีซีดี ดีวีดี บลูเรย์ ($\bar{X}=4.68$, S.D.=.85) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เครื่องซั้ ($\bar{X}=3.22$, S.D.=.89)

4.4 ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.20 ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (n=222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.97	.88	มาก
2	เครื่องคอมพิวเตอร์	3.92	.91	มาก
3	บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.94	.94	มาก
4	คลิปวีดิทัศน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Youtube)	3.44	.86	ปานกลาง
5	แอปพลิเคชันจากแท็บเล็ต / สมาร์ทโฟน	3.45	.90	ปานกลาง
6	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	3.95	.97	มาก
7	เครือข่ายสังคมออนไลน์	3.98	.93	มาก
รวม		3.80	.91	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับสื่อการศึกษาประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$, S.D.=.91) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เครื่องข่ายสังคมออนไลน์ ($\bar{X}=3.98$, S.D.=.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คลิปวิดีโอที่ส่งจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Youtube) ($\bar{X}=3.44$, S.D.=.86)

4.5 ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตารางที่ 4.21 ความต้องการด้านสื่อการศึกษาประเภทสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น (n=222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	กระปรวนที่ทำจากกะลามะพร้าว เป็นต้น	4.88	.88	มากที่สุด
2	สื่อที่ทำจากไม้ไผ่ เช่น ไม้โกงเกงฝักการเดินทรงตัว อื่นๆ	3.98	.89	มาก
3	ประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น ประเพณีออกหว่า ประเพณีปอยส่างลอง	3.85	.82	มาก
4	ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ในท้องถิ่น	4.78	.97	มากที่สุด
รวม		4.37	.89	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการเกี่ยวกับสื่อการศึกษาประเภทสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D.=.89) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ และ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระปรวนที่ทำจากกะลามะพร้าว ($\bar{X}=4.88$, S.D.=.88) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น ประเพณีออกหว่า ประเพณีปอยส่างลอง ($\bar{X}=3.85$, S.D.=.82)

ด้านที่ 5 ความต้องการด้านการบริการของของศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.22 ความต้องการด้านการบริการศูนย์สื่อการศึกษา (n=222)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	มีการจัดทำทะเบียนสื่อเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา	3.32	.80	ปานกลาง
2	มีใบทะเบียนประวัติประจำสื่อการศึกษาแต่ละชั้นเพื่อ ทราบอายุการใช้งาน	3.99	.97	มาก
3	มีการจัดวางกฎระเบียบการยืม-คืนสื่อการศึกษาชัดเจน	4.09	.86	มาก
4	มีตารางเวลาในการให้บริการสื่อการศึกษาที่ชัดเจน	4.66	.71	มากที่สุด
5	มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้	3.34	.68	ปานกลาง
6	จัดให้มีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อการศึกษาที่ เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.08	.86	มาก
7	มีการจัดหา ผลิตภัณฑ์ให้บริการสื่อการศึกษาที่ตรงตามสาระ การศึกษาระดับมัธยม	4.16	.75	มาก
8	จัดทำคู่มือการใช้สื่อการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ ครูผู้สอน	3.42	.80	ปานกลาง
9	ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการผลิต และจัดหาสื่อการศึกษาได้ ตรงความต้องการ	4.50	.75	มากที่สุด
10	จัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมให้ เหมาะสมกับการใช้สื่อการศึกษาแต่ละชนิด	3.92	.71	มาก
11	จัดกิจกรรมสาธิต ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อการศึกษาอย่าง ถูกต้อง	3.90	.68	มาก
12	จัดการฝึกอบรมการผลิต การใช้ การบำรุงรักษา และการ ซ่อมแซมสื่อระดับมัธยม	3.88	.98	มาก
13	จัดทำสถิติในการดำเนินงานบริการเสนอผู้บริหารอย่าง สม่ำเสมอ	3.85	.59	มาก
รวม		3.93	.90	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, S.D.=.90) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ระดับมาก 10 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีตารางเวลาในการให้บริการสื่อการศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X}=4.66$, S.D.=.71) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{X}=3.34$, S.D.=.68)

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะทั่วไปในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัย ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อเสนอแนะทั่วไปในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า จำนวนครูปฐมวัย 150 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ให้ข้อเสนอแนะว่า ให้ศูนย์สื่อมีบทบาทในการเผยแพร่ผลงานให้กับครูปฐมวัยให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่ราบและเขตที่ราบสูง และจัดการแสดงสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและหลากหลาย

3.2 ด้านบุคลากร พบว่า จำนวนครูปฐมวัย 189 คน คิดเป็นร้อยละ 85.1 ให้ข้อเสนอแนะให้บุคลากรควรเป็นคนที่มีความรู้ด้านปฐมวัย และควรมีการจัดอบรมให้ความรู้สำหรับผู้ที่สนใจ ไม่ใช่เฉพาะครูปฐมวัย เช่น ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก ของสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น บุคลากรควรมีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อโดยตรง โดยสามารถอธิบายลักษณะ วิธีการใช้สื่อและประโยชน์ของสื่อได้อย่างถูกต้อง

3.3 ด้านประเภทสื่อการศึกษา พบว่าจำนวนครูปฐมวัย 144 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 ให้ข้อเสนอแนะว่า ให้มีการจัดสื่อให้เพียงพอ ควรเสริมให้มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก สามารถนำไปใช้ได้จริง และสื่อควรมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย และครอบคลุมบริบทของนักเรียนในแต่ละชุมชน

3.4 ด้านการบริการ พบว่า จำนวนครูปฐมวัย 126 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 ให้ข้อเสนอแนะว่าให้มีการอบรม และพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูปฐมวัย ในแต่ละโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 อย่างสม่ำเสมอ จัดทำข้อมูลอย่างทั่วถึง มีการจัดเก็บระบบข้อมูลที่ดี มีการให้ความรู้ในการใช้สื่อที่ถูกต้อง จัดให้มีบริการแก่ผู้ที่สนใจ ประชาชนทั่วไป

3.5 ด้านอื่นๆ พบว่า จำนวนครูปฐมวัย 150 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ให้ข้อเสนอแนะว่า ให้กำหนดสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์สื่อควรมีพื้นที่มากพอสมควรอยู่เป็นศูนย์กลางชุมชน ที่สามารถเดินทาง ติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกสบายและง่ายต่อการให้บริการ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา
- 3) เพื่อศึกษาความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา
- 4) เพื่อศึกษาความต้องการด้านการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวนครู 222 คน จาก 178 โรงเรียน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการศูนย์

สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จำนวน 118 ข้อ และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไป เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังกลุ่มประชากรและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แบบสอบถามจำนวน 222 ฉบับ ได้รับคืน 222 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ช่วงเวลาการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-31 สิงหาคม 2558

1.3.4 วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติห่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของครูสอนปฐมวัย ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนปฐมวัย พบว่าครูสอนปฐมวัย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 20-30 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี สอนปฐมวัย 1-5ปี มีความรู้และประสบการณ์ด้านงานเทคโนโลยีการศึกษา โสตทัศนศึกษาและสื่อการศึกษา และมีความรู้จาก เคยได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีและสื่อ สารการศึกษาจากการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

1.4.2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา ด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา ด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา และด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา เรียงตามลำดับ มีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1) **ด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา** พบว่า โดยภาพรวมครูมีความต้องการเกี่ยวกับความต้องการด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้ทันสมัย ด้านปณิธานของศูนย์การศึกษาปฐมวัย เกี่ยวกับ มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการศึกษาปฐมวัย ส่วนงานด้านพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย เกี่ยวกับเป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมข้อมูลด้านการวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนระดับปฐมวัย

2) **ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา** พบว่า โดยภาพรวมครูมีความต้องการเกี่ยวกับความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยครูมีความต้องการงาน

ธุรการเกี่ยวกับจัดการจัดทำทะเบียนบุคลากรในศูนย์สื่อการศึกษาและจัดทำรายงานพัสดุ ครุภัณฑ์ ของศูนย์สื่อการศึกษา งานวิชาการ ครุมีความต้องการเกี่ยวกับงานเผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษา ส่วน งานบริการครุมีความต้องการเกี่ยวกับเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อปฐมวัย

3) **ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา** พบว่า โดยภาพรวมครุมีความ ต้องการต่อบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยครุมีความต้องการให้หัวหน้าศูนย์ สื่อการศึกษาเคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประสบการณ์และมีความสนใจ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีความต้องการให้ เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4) **ด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา** พบว่า โดยภาพรวมครุมีความ ต้องการต่อประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยครุมีความต้องการสื่อการศึกษา ประเภทสิ่งพิมพ์ ประเภทแบบฝึกเตรียมความพร้อม สื่อการศึกษาประเภทสื่อโสตทัศนวัสดุ ประเภท เชื่อมกระโดด สื่อการศึกษาประเภทสื่อโสตทัศนอุปกรณ์ ประเภทเครื่องเล่นซีดี วีซีดี ดีวีดี บุคลากร สื่อการศึกษาประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ประเภทเครือข่ายสังคมออนไลน์ สื่อการศึกษาประเภท ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเภทกระป๋องที่ทำจากกะลามะพร้าว

5) **ด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา** พบว่า มีความต้องการด้านการ บริการของศูนย์สื่อการศึกษาอยู่ในระดับมาก ครุมีความต้องการให้มีการจัดตารางเวลาในการ ให้บริการสื่อการศึกษาที่ชัดเจน

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 **ด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา** พบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการเกี่ยวกับ ทัศนคติของศูนย์สื่อการศึกษาที่มุ่งเน้นมุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและ สอดคล้องกับการศึกษาปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย ควรมิ การกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ และปณิธาน ปรัชญา เป็นแนวทางกว้างๆ เพื่อกำหนดทิศทาง แนวคิด และกรอบกลางสำหรับการดำเนินงานองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยกำหนดไว้ในรูป ข้อความและมักสรุปสั้นๆในรูปคำขวัญ วิสัยทัศน์ เป็นข้อความกว้างๆ ที่ระบุภารกิจเหตุการณ์

กิจกรรม และผลที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาคาดหวังที่จะดำเนินการให้ได้และไปให้ถึงในช่วงที่กำหนดไว้ ปณิธาน เป็นข้อความที่แสดงสิ่งที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามุ่งจะทำให้สำเร็จ โดยมีการกำหนดปณิธานตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดไว้ในรูปข้อความและมักสรุปสั้นๆ ในรูปคำขวัญ วิสัยทัศน์ เป็นข้อความกว้างๆ ที่ระบุภารกิจเหตุการณ์ กิจกรรม และผลที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาคาดหวังที่จะดำเนินการให้ได้และไปให้ถึงในช่วงที่กำหนดไว้ ปณิธาน เป็นข้อความที่แสดงสิ่งที่องค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามุ่งจะทำให้สำเร็จ โดยมีการกำหนดปณิธานตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และกระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนัก มีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงานตาม ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี มีสูงเนิน (2551) ได้ศึกษาความต้องการของพนักงานครูเทศบาลและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนสำหรับโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสกลนคร พบว่าด้านนโยบายของศูนย์สื่อการสอนควรกำหนดปณิธานคือ มุ่งเน้นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน

2.2 ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า ครูสอนปฐมวัยมีความต้องการเกี่ยวกับงานวิชาการ โดยเฉพาะงานเผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนปฐมวัยส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลตัวเมือง โอกาสที่จะได้รับข้อมูลสื่อศึกษายังไม่ทั่วถึง ที่มีขายทั่วไปหรือที่ได้รับจัดสรรมีการใช้สื่อการศึกษาในรูปแบบที่ผิดๆ หรือใช้สื่อการศึกษาสำเร็จรูป ซึ่งสื่อการศึกษาบางอย่างไม่ปลอดภัยและเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนยังมีประสิทธิภาพไม่เต็มที่ ประเด็นนี้สอดคล้องกับขวัญพิศ ทองคำวงศ์ (2554, น. 4) ที่กล่าวว่า เนื่องจากโรงเรียนไม่มีศูนย์สื่อการศึกษาที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง ครูจึงใช้สื่อการศึกษาเดิมๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ไม่มีการประเมินประสิทธิภาพของสื่อการศึกษาที่มี ครูส่วนใหญ่จึงขาดความรู้และทักษะในการใช้และผลิตสื่อการศึกษา ทำให้การจัดการเรียนการสอนปฐมวัย ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

2.3 ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการด้านบุคลากรเกี่ยวกับคุณวุฒิของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ทำหน้าที่ในการดูแลศูนย์สื่อการศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรงและต้องมีประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อจะได้ให้คำแนะนำในการใช้สื่อ การออกแบบ ผลิตสื่อการสอนให้กับครูปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวนิดา จึงประสิทธิ์ (2535, น. 13-14) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารศูนย์สื่อการศึกษา อาจเรียกว่า หัวหน้าศูนย์ หรือผู้อำนวยการศูนย์เป็นผู้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ทางเทคโนโลยีทางการศึกษาตลอดจน

มีความรู้เกี่ยวกับงานบริการ โสตทัศนูปกรณ์อันได้แก่ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา มีหน้าที่จัดและดำเนินการบริการสื่อต่างๆ เป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้ให้บริการในด้านการเลือก การผลิตสื่อ การใช้สื่อการศึกษา วางแผนร่วมกับหัวหน้าศูนย์และช่างเทคนิค

2.4 ด้านประเภทสื่อการศึกษาของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนปฐมวัย มีความต้องการเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภท แบบฝึกเตรียมความพร้อม เพราะหาง่ายและราคาถูก สื่อประเภทวัสดุมีความต้องการในระดับที่มากในประเภทของลูกบอล เชือกกระโดด ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533, น. 19) ได้กล่าวถึง ปัจจัยในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา นอกจากการจัดตั้งอำนวยความสะดวกด้านการจัดพื้นที่ใช้งาน และการบริการให้เพียงพอแล้ว การจัดหา สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน รวมทั้งเครื่องมือเทคโนโลยีที่จำเป็น สื่อที่เลือกมาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรมีจำนวนอย่างเพียงพอ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

2.5 ด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา พบว่า ครูปฐมวัยมีความต้องการเกี่ยวกับการตารางเวลาในการบริการยืม คืน สื่อการศึกษาที่ชัดเจน ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของบุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุขสวัสดิ์ ภาษิต (2531, น. 16) ได้กล่าวเกี่ยวกับการให้บริการต่างๆ ของศูนย์สื่อการศึกษา การบริการสื่อการศึกษา จัดทำทะเบียนในให้บริการยืมคืนสื่อการศึกษา สื่อโสตทัศนศึกษาให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับงานโสตทัศนศึกษา การผลิตสื่อโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนการสอน การรับจองวัสดุอุปกรณ์ การบริการรับส่งโสตทัศนูปกรณ์ การเผยแพร่งานของศูนย์สื่อการศึกษา การประสานงานระหว่างศูนย์สื่อการศึกษา การให้ความช่วยเหลือ การจัดและการเก็บรักษาโสตทัศนูปกรณ์ การทำสถิติและรายงาน การจัดกิจกรรม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย พบว่า

3.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการสื่อด้านสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ แบบฝึกเตรียมความพร้อม ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสมควรจัดหาแบบฝึกเตรียมความพร้อม เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 ด้านบุคลากรของศูนย์สื่อผู้ตอบแบบสอบถามต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและจบทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยตรงและเป็นคนในเขตพื้นที่ เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพและเข้าใจบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศูนย์สื่อปฐมวัยโดยภาพรวมมากในด้านวิชาการ เกี่ยวกับงานเผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในจัดศูนย์การเรียนรู้ต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). *คู่มือศูนย์สื่อการศึกษา กลุ่ม โรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ:
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัลญาณีย์ กาศย์เกิด. (2542). *แบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดกรมการศึกษา
นอกโรงเรียนในภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, นนทบุรี.
- กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย. (2536). *โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.
(ปริญญาโท) วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์*.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- ขวัญพิศ ทองคำวงศ์. (2554). *ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูสอนภาษาอังกฤษ ในเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, นนทบุรี.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2532). *รายงานการประเมินผลโครงการอบรมครู โรงเรียนเอกชน
ที่เปิดสอนชั้นอนุบาลให้มีความรู้เรื่องการอบรมและเลี้ยงดูเด็กปิงบประมาณ
2531-2532*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จตุพร แสงหาญ. (2547). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคม
ของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จรรยา เหนียนเฉลย. (2535). *การจัดการสื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
_____. (2542). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
_____. (2546). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต
- จินตนา เหนือเกาะหวาย. (2546). *การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารและครู โรงเรียนอนุบาลประจำ
จังหวัดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาลัยวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ฉวีวรรณ ตันติแก้วประโชชน์. (2543). สภาพและความต้องการในการจัดตั้งศูนย์ เทคโนโลยีทางการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ).
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และ วิจิตร ศรีสอาน. (2541). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์การศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). เทคโนโลยีการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา*. หน่วยที่ 1, หน้า 9-11. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2544). องค์กรเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา. ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาการบริหารศูนย์การศึกษา*. หน่วยที่ 1. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, นิคม ทาแดง, สำเร็จ เวชสุนทร, และ โกเมศ จันทร์เกษ. (2525). สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา*. หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ณรงค์ มุกดาแสงสว่าง. (2540). *ศูนย์สื่อการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ).
- ดารณี ยอดโพธิ์. (2545). *การศึกษารูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาโรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ).
- ดวงใจ อรุณทัต. (2535). *สภาพและปัญหาของศูนย์สื่อทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนเอกชนกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, กรุงเทพฯ).
- ดวงสุดา แสงสุดา. (2542). *ศึกษาการพัฒนาารูปแบบศูนย์วิทยบริการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในภาคเหนือตอนบน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ).

- ทิพย์มณี เลขาขำ. (2459). การศึกษาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล อินทรพงษ์. (2548). *โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนพญา 7 สำนักการศึกษาเมืองพญา กระทรวงมหาดไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นันทิยา รัตประจิด. (2548). *การศึกษาความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- นิตยา วิทยาภรณ์. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 8(14).
- นิตยา สุวรรณศรี. (2535). *การศึกษาก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน
- นุสรณ์จิต ธรรมศิริ. (2547). *การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์*. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 15.
- บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุขสวัสดิ์ ภาษิต. (2531). *การบริหารและการนิเทศงาน โสตทัศนศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เบญจา วงศ์ประเสริฐ. (2549). *ความต้องการการฝึกอบรมของผู้เลี้ยงเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประเสริฐ สุทนต์. (2541). *โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ปัทมา คุณเวทย์วิชัย. (2549). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้สื่อ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- ปิยะดา ทองประสิทธิ์. (2551). *ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูสอนระดับประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.*
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.*
- ภูชงค์ อังคปริษาเศรษฐ์. (2532). *เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ: ประชาชน.*
- รติชน พีรยสถ์. (2543). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.*
- ราตี ทองสวัสดิ์. (2542). *การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน. โครงการวิจัยและพัฒนาคณาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.*
- ลัดดาวัลย์ คงสมบุญ. (2544). *การจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตบางแค สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- ลือชัย บุญคุ้ม. (2546). *การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- วนิดา จึงประสิทธิ์. (2533). *การบริหารและบริการงาน ใต้อาคารศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.*
- วราภรณ์ รักรวิชัย. (2545). *การจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาคหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2544). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: พรึกหวานกราฟฟิค.*
- วัลลิพันธุ์ ปาทาน. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2541). *การบริหารของศูนย์การศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา. หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*

- สันติศักดิ์ ผาผาย. (2547). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สาธิต วิมลคุณารักษ์. (2541). การบริหารบุคลากรในองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา. หน่วยที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิริมา ภิญญา โณนันทพงษ์. (2535). มิติใหม่ การสอนระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- สุธรา โชติประดิษฐ์. (2547). ครูปฐมวัยกับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก. วารสารเด็กปฐมวัย, 8.
- สุปราณี รื่นพิทักษ์. (2545). การศึกษาความคิดเห็นของครู ผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุภาพร สุวรรณศรีนนท์. (2549). บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตบางกอกน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมคิด บางโม. (2538). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. (2557). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ สพป.มส.2 ปีการศึกษา 2557. สืบค้นจาก <http://www.mhs2.go.th/Plan/สพป.มส.2>.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: พรึกหวานการพิมพ์.
- สำเนา วราภรณ์. (2521). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การบริหาร ใตทัศน์ศึกษา. กรุงเทพฯ: แผนกวิชาใตทัศน์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงเดือน นนทเปารยะ. (2551). การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนบ้านสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี ในสังคมไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- อชิรญา หกสุวรรณ. (2541). *รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2548). *การจัดการและนิเทศสื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อำนาจ เดชชัยศรี. (2539). *การศึกษารูปแบบการบริหารเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญในกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการระบบ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Aohebo, Nubi Kosmas. (1990). *The Learning Resource Center: A Model for Nigerian University*. Doctoral Dissertation. Southern Illinois University.
- Best, John W. and Kahn, James V. (1993). *Research in Education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Gulick L. & Urwick L. (1973). *Papers On The Sciences of Administration*. NY: Institute of Public Administration
- Kinder, James S. (1995). *Using audio-visual materials in education*. NY: American Book.
- Lafferty Peter and Rowe Jalain. (1995). *The dictionary of science*. NY: Simon & Schuster
- Wilkinson G.L. (1980). *Media in instruction: 60 years of research*. Washington D.C.: The Brooking Institution.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). NY: Harper and Row.
- Yang Kwang Ja Wa. (1986). *Need Assessment of the Instructional Media Center at Seoul National University: A Systems Approach for a Unified Media Program and Development*. *Dissertation Abstracts International Seoul National University*, 46(11), 3328-a.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

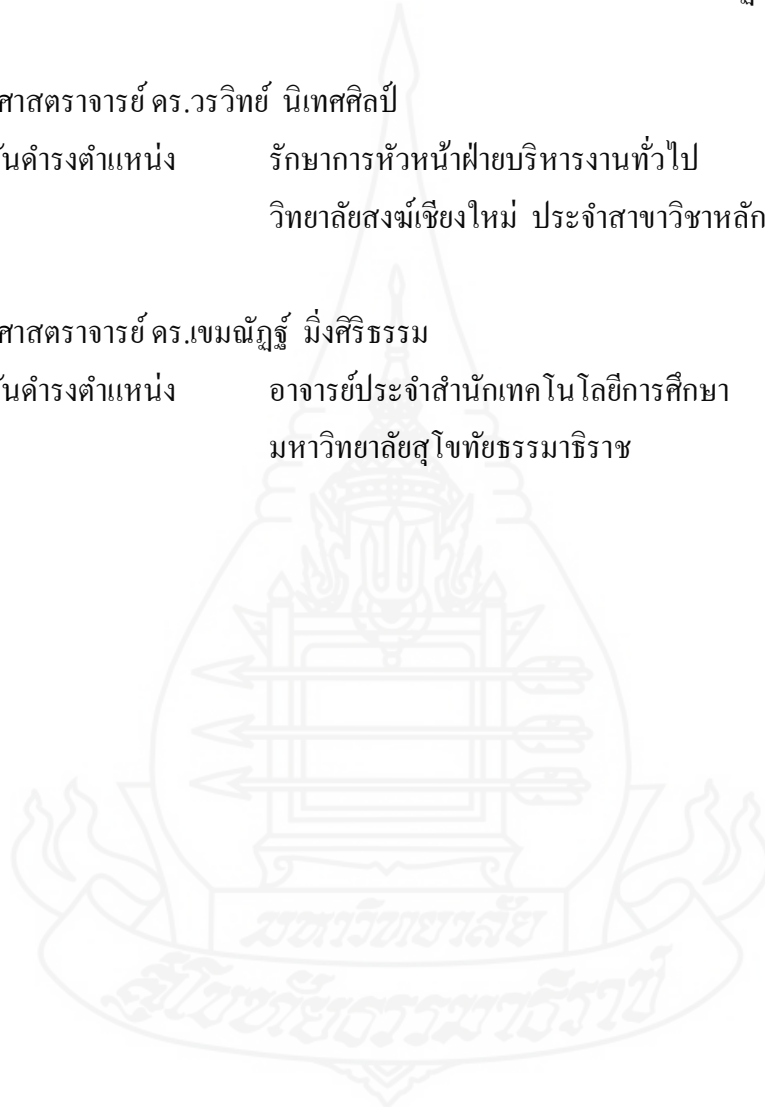

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวรรณ จันทร์เทพย์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและ
เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รักษาการหัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป
วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ประจำสำนักเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูล มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รวม 5 ข้อ
 - ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน รวม 118 ข้อ ได้แก่
 - (1) ความต้องการด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษา
 - (2) ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา
 - (3) ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา
 - (4) ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา
 - (5) ความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะทั่วไป รวม 5 ข้อ
5. ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนิลวรรณ จันธิดา

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

21-30 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี 51-60 ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

4. จำนวนปีที่สอนระดับปฐมวัย

1-5 ปี 6-10 ปี
 11-15 ปี 16-20 ปี
 21-25 ปี 25 ปีขึ้นไป

5. ความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

- มีความรู้ จากวิธีใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 - เคยได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามาบ้างจากสถาบันที่สำเร็จการศึกษา
 - เคยได้รับการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา
 - ศึกษา ค้นคว้า ฝึกฝนด้วยตนเองจากตำรา เอกสารและขอคำแนะนำจากผู้รู้
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ไม่มีความรู้

ตอนที่ 2 ความความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความต้องการใช้ค่าน้ำหนักดังนี้

5	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
4	หมายถึง	ต้องการมาก
3	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	ต้องการน้อย
1	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านที่ 1 นโยบายของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย					
1. ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย					
1.1 พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาครูปฐมวัย					
1.2 พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับปฐมวัยให้ทันสมัย					
1.3 เป็นหน่วยส่งเสริมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ระดับปฐมวัย					
2. ทัศนคติของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย					
2.1 มุ่งความเป็นเลิศด้านจัดการบริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษาปฐมวัย					
2.2 มุ่งความเป็นเลิศด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
2.3 มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการศึกษาปฐมวัย					
3. พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย					
3.1 เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านการศึกษาปฐมวัยที่ทันสมัย					
3.2 เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3.3 เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับปฐมวัย					
3.4 เป็นศูนย์กลางจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการสอนระดับปฐมวัย					
3.5 เป็นศูนย์กลางผลิต และพัฒนาสื่อการสอนในระดับปฐมวัยที่ทันสมัย และนำไปใช้งานได้จริง					
3.6 เป็นศูนย์กลางให้บริการในการยืม – คืน สื่อการสอนในระดับปฐมวัย					
3.7 เป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมข้อมูลด้านการวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนระดับปฐมวัย					
3.8 เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม อนุรักษ์สื่อพื้นบ้านระดับปฐมวัย					
3.9 อื่นๆ โปรดระบุ.....					
ด้านที่ 2 ความต้องการด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา					
1. งานธุรการ					
1.1 จัดการหนังสือรับ-ส่งของศูนย์สื่อการศึกษา					
1.2 จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือนและรายปี					
1.3 จัดการ ควบคุมดูแลเอกสารประกันคุณภาพ					
1.4 จัดทำทะเบียนบุคลากรในศูนย์สื่อการศึกษา					
1.5 จัดทำรายงานพัสดุ ครุภัณฑ์ของศูนย์สื่อการศึกษา					
1.6 ประชาสัมพันธ์งานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน					
2. งานวิชาการ					
2.1 ออกแบบและผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอนปฐมวัย					
2.2 จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตการใช้ ช่อมบารุงสื่อการศึกษา					
2.3 จัดแหล่งสืบค้นทางวิชาการเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกศูนย์สื่อการศึกษา					
2.4 เผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษาที่มีในศูนย์สื่อการศึกษาแก่ครูปฐมวัย					
2.5 ประเมินสื่อการศึกษา					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3. งานบริการ					
3.1 บริการยืม-คืนสื่อการศึกษา					
3.2 จัดเก็บสื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบแยกเป็นหมวดหมู่					
3.3 ซ่อมแซมบำรุงรักษาสื่อการศึกษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
3.4 ดำรงปัญหาและความต้องการของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอ					
3.5 จัดหาผลิต สื่อการศึกษาอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการ					
3.6 ให้คำแนะนำและจัดทำคู่มือ ในการใช้สื่อการศึกษา					
3.7 ให้คำปรึกษา แนะนำและจัดฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อในการเรียนการสอนปฐมวัย					
3.8 บริการสืบค้นและให้ความรู้การเรียนการสอนปฐมวัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเครือข่าย					
3.9 ให้คำปรึกษาด้านการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับสื่อการศึกษา					
3.10 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อการศึกษาปฐมวัยแก่ครูผู้สอน					
ด้านที่ 3 ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา					
1. คุณวุฒิของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา					
1.1 จบการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาโดยตรง					
1.2 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา					
1.3 มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษา					
2. ที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา					
2.1 เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน					
2.2 เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน					
2.3 ควรเปิดรับสมัครใหม่ บรรจุผู้มีความรู้ความสามารถโดยตรง					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3. คุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา					
3.1 จบการศึกษาปริญญาตรีโดยตรง					
3.2 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา					
3.3 มีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษา					
4. ที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา					
4.1 เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน					
4.2 เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน					
ด้านที่ 4 ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา					
1. ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์					
1.1 หนังสือภาพ					
1.2 แบบฝึกเตรียมความพร้อม					
1.3 สมุดภาพระบายสี					
1.4 หนังสือนิทาน					
1.5 หนังสือพิมพ์					
1.6 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
2. ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ					
2.1 ธงชาติประเทศสมาชิกอาเซียน					
2.2 สี (สีเทียน สีไม้ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น และสีจากวัสดุธรรมชาติ เช่น สีจากดอกอัญชัน สีจากใบเตย)					
2.3 กระดาษ (กระดาษโปสเตอร์ กระดาษวาดเขียน)					
2.4 รูปภาพและบัตรภาพ					
2.5 บัตรคำ (ดอกไม้ สัตว์ ผลไม้ ตัวอักษรภาษาไทย ตัวอักษรภาษาอังกฤษ)					
2.6 ดินน้ำมัน					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2.7 วัสดุเหลือใช้หรือวัสดุธรรมชาติ (ไม้ไอศกรีม ฝาขวด เปลือก หอย)					
2.8 วัสดุที่ใช้กับแผ่นป้ายสำลี					
2.9 หุ่นจำลอง					
2.10 เมล็ดพืชต่างๆ (ถั่วเขียว ถั่วแดง ถั่วดำ ถั่วเหลือง ข้าวสาร ข้าวเปลือก)					
2.11 ดิน หิน แร่ ทราย					
2.12 ของเล่นจำลอง (ชุดเครื่องครัว เครื่องมือแพทย์พลาสติก)					
2.13 เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆ ที่ใช้แล้ว (ครู หมอ ตำรวจ พยาบาล วิศวกร พ่อครัว)					
2.14 ก่อผลึกภัณฑ์ต่างๆ (ก่อกายาสีฟัน ก่อกายนม)					
2.15 ตุ๊กตา					
2.16 ถุงทราย					
2.17 ลูกบิด					
2.18 ลูกบอล					
2.19 เชือกกระโดด					
2.20 ที่ตวงน้ำ					
2.21 ขวดใส่น้ำ					
2.22 ริปบิ้น					
2.23 แถบผ้า					
2.24 แผนภูมิรูปทรงเรขาคณิต					
2.25 กระดาษทราย, ที่ตัดทราย					
2.26 ไม้บล็อก					
2.27 อื่นๆ (โปรดระบุ)					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3. สื่ออุปกรณ์					
3.1 เครื่องดนตรี(กรับ ฉิ่ง กลอง ฆ้อง ปี่ ขลุ่ย ฉาบ ซอ กระพรวน แทมมารีน)					
3.2 เครื่องเล่นสนาม(ชิงช้า ม้าหมุน ไม้กระดก บันไดโค้ง กระดาน ลื่น ต่ำขายสำหรับปีนป่าย)					
3.3 กระดานไวท์บอร์ด					
3.4 แวนขาย					
3.5 แม่เหล็ก					
3.6 เครื่องชั่ง					
3.7 เครื่องรับวิทยุ					
3.8 ไมโครโฟน					
3.9 เครื่องรับโทรทัศน์					
3.10 เครื่องเล่นซีดี วีซีดี ดีวีดี					
3.11 กล้องถ่ายรูป					
4 สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
4.1 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)					
4.2 เครื่องคอมพิวเตอร์					
4.3 บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
4.4 คลิปวีดิทัศน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(Youtube)					
4.5 แอปพลิเคชันจากแท็บเล็ต/สมาร์ทโฟน					
4.6 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์					
4.7 เครือข่ายสังคมออนไลน์					
4.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
5. สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น					
5.1 สื่อที่ทำจากกะลามะพร้าว เช่น เดินกะลามะพร้าว กระพรวนที่ทำจากกะลามะพร้าว เป็นต้น					
5.2 สื่อที่ทำจากไม้ไผ่ เช่น ไม้โก่งเก็งฝึกการเดินทรงตัว อื่นๆ					
5.3 ประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น ประเพณีออกหว่า ประเพณีปอยส่างลอง					
5.4 ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ในท้องถิ่น					
5.5 อื่นๆ.....					
ด้านที่ 5 ความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา					
5.1 มีการจัดทำทะเบียนสื่อเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา					
5.2 มีใบทะเบียนประวัติประจำสื่อการศึกษาแต่ละชิ้น					
5.3 มีการจัดวางกฎระเบียบการยืม-คืนสื่อการศึกษาชัดเจน					
5.4 มีตารางเวลาในการให้บริการสื่อการศึกษาที่ชัดเจน					
5.5 มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอ					
5.6 จัดให้มีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
5.7 มีการจัดหาผลิตให้บริการสื่อการศึกษาที่ตรงตามสาระการศึกษาระดับมัธยมศึกษา					
5.8 จัดทำคู่มือการใช้สื่อการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ครูผู้สอน					
5.9 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการผลิต และจัดหาสื่อการศึกษาได้ตรงความต้องการ					
5.10 จัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการใช้สื่อการศึกษาแต่ละชนิด					
5.11 จัดกิจกรรมสาธิต ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อการศึกษาอย่างถูกต้อง					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
5.12 จัดการฝึกอบรมการผลิต การใช้ การบำรุงรักษา และการซ่อมแซม					
สื่อการศึกษาปฐมวัย					
5.13 จัดทำสถิติในการดำเนินงานบริการเสนอผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ					
5.14 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษา					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เรื่อง ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัย
ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ด้านโครงสร้างของศูนย์สื่อ

.....

.....

2. ด้านบุคลากร

.....

.....

3. ด้านประเภทสื่อการศึกษา

.....

.....

4. ด้านการบริการ

.....

.....

5. ด้านอื่นๆ

.....

.....

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
นางสาวนิลวรรณ จันทร์ดา
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ก

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
5	ความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ☐ ความรู้ จากวิธีใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	1
	☐ สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	+1	+1	+1	1
	☐ เคยได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีและสื่อสารศึกษามาบ้างจากสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	+1	+1	+1	1
	☐ เคยได้รับการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1
	☐ ศึกษา ค้นคว้า ฝึกฝนด้วยตนเองจากตำรา เอกสาร เว็บไซต์ และขอคำแนะนำจากผู้รู้	+1	+1	+1	1
	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+1	+1	+1	1
	☐ ไม่มีความรู้	+1	+1	0	0.66
ตอนที่ 2	ความต้องการด้านนโยบาย โครงสร้างการบริหารงาน ของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัยของครูปทุมวัย				
	ด้านที่ 1 ด้านกรอบการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัย				
1	ด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัย				
	1.1 ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัย				
	1.1.1 พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาครูปทุมวัย	+1	+1	+1	1
	1.1.2 พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับปทุมวัยให้ทันสมัย	+1	+1	+1	1
	1.1.3 เป็นหน่วยส่งเสริมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ระดับปทุมวัย	+1	+1	+1	1
1.1.4 อื่นๆ โปรดระบุ	+1	+1	+1	1	

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	ด้านที่ 1 ด้านกรอบการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัน				
1	ด้านนโยบายของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัน				
	1.2 ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัน				
	1.2.1 มุ่งความเป็นเลิศด้านจัดการบริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษาปทุมวัน	+1	+1	0	0.66
	1.2.2 มุ่งความเป็นเลิศด้านกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1
	1.2.3 มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการศึกษาปทุมวัน	+1	+1	+1	1
	1.3 พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษาปทุมวัน				
	1.3.1 เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านการศึกษาปทุมวันที่ทันสมัย	+1	+1	+1	1
	1.3.2 เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากรการเรียนการสอนระดับปทุมวัน	+1	+1	+1	1
	1.3.4 เป็นศูนย์กลางจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการสอนระดับปทุมวัน	+1	+1	+1	1
	1.3.5 เป็นศูนย์กลางผลิต และพัฒนาสื่อการสอนในระดับปทุมวันที่ทันสมัย และนำไปใช้งานได้จริง	+1	+1	+1	1
	1.3.6 เป็นศูนย์กลางให้บริการในการยืม – คืน สื่อการสอน	+1	+1	+1	1
	1.3.7 เป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมข้อมูลด้านการวิจัยเกี่ยวกับสื่อการสอนระดับปทุมวัน	+1	+1	+1	1
	1.1.3.8 เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม อนุรักษ์สื่อพื้นบ้านระดับปทุมวัน	+1	+1	+1	1
	1.3.9 อื่นๆ โปรดระบุ.....	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล	
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านที่ 2 ความต้องการด้านโครงสร้างของศูนย์สื่อการศึกษา						
1	งานธุรการ					
	1.1 จัดการหนังสือรับ-ส่งของศูนย์สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1	
	1.2 จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำเดือนและรายปี	+1	+1	+1	1	
	1.3 จัดการ ควบคุมดูแลเอกสารประกันคุณภาพ	+1	+1	+1	1	
	1.4 จัดทำทะเบียนบุคลากรในศูนย์สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1	
	1.5 จัดทำรายงานพัสดุ ครุภัณฑ์ของศูนย์สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1	
	1.6 ประชาสัมพันธ์งานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน	+1	+1	+1	1	
	งานวิชาการ					
	2.1 ออกแบบและผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอนปฐมวัย	+1	+1	0	0.66	
	2.2 จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตการใช้ซ่อมบำรุงสื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1	
	2.3 จัดแหล่งสืบค้นทางวิชาการเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกศูนย์สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1	
	2.4 เผยแพร่ข้อมูลสื่อการศึกษาที่มีในศูนย์สื่อการศึกษาแก่ครูปฐมวัย	+1	+1	+1	1	
	2.5 ประเมินสื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1	
	3	งานบริการ				
		3.1 บริการยืม-คืนสื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1
3.2 จัดเก็บสื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบแยกเป็นหมวดหมู่		+1	+1	+1	1	
3.3 ซ่อมแซมบำรุงรักษาสื่อการศึกษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน		+1	+1	+1	1	
3.4 ตรวจสอบปัญหาและความต้องการของผู้ใช้อย่างสม่ำเสมอ		+1	+1	+1	1	

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3	ด้านที่ 2 ความต้องการด้านโครงสร้างของศูนย์สื่อการศึกษา				
	งานบริการ				
	3.5 จัดหาผลิต สื่อการศึกษาอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการ	+1	+1	+1	1
	3.6 ให้คำแนะนำและจัดทำคู่มือในการใช้สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1
	3.7 ให้คำปรึกษา แนะนำและจัดฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อในการเรียนการสอนปฐมวัย	+1	+1	+1	1
	3.8 บริการสืบค้นและให้ความรู้การเรียนการสอนปฐมวัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเครือข่าย	+1	+1	+1	1
	3.9 ให้คำปรึกษาด้านการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับเกี่ยวกับสื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1
	3.10 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อการศึกษาปฐมวัยแก่ครูผู้สอน	+1	+1	+1	1
ด้านที่ 2 ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา					
1	คุณวุฒิของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา				
	1.1 จบการศึกษา.สาขาวิชาปฐมวัยโดยตรง	+1	0	+1	0.66
	1.2 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา	+1	+1	+1	1
	1.3 มีประสบการณ์และมีความสนใจด้านเทคโนโลยีการศึกษา	+1	+1	+1	1
2	ที่มาของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา				
	2.1 เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	+1	0	+1	0.66
	2.2 เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	+1	0	+1	0.66
	2.3 ควรเปิดรับสมัครใหม่ บรรจุผู้มีความรู้ความสามารถโดยตรง	+1	0	+1	0.66

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านที่ 2 ความต้องการด้านบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา					
3	คุณภาพของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สื่อการศึกษา				
	3.1 จบการศึกษาปริญญาตรีโดยตรง	0	+1	+1	0.66
	3.2 เคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษา	+1	+1	+1	1
	3.3 มีประสบการณ์และมีความสนใจด้านเทคโนโลยีการศึกษา	+1	+1	+1	1
4	ที่มาของเจ้าหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา				
	4.1 เป็นบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	+1	0	0	0.66
	4.2 เป็นครูจากโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน	+1	0	0	0.66
ด้านที่ 3 ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา					
1	ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสิ่งพิมพ์				
	1.1 หนังสือภาพ	+1	+1	+1	1
	1.2. แบบฝึกเตรียมความพร้อม	+1	+1	+1	1
	1.3 สมุดภาพระบายสี	+1	+1	+1	1
	1.4 หนังสือนิทาน	+1	+1	+1	1
	1.5 หนังสือพิมพ์	+1	+1	+1	1
	1.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)	+1	+1	+1	1
2	ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ				
	2.1 วัสดุประเภทกระดาษเขียน	+1	+1	+1	1
	2.2 สี (สีเทียน สีไม้ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น และสีจากวัสดุธรรมชาติ เช่น สีจากดอกอัญชัน สีจากใบเตย)	+1	+1	+1	1
	2.3 กระดาษ (กระดาษโปสเตอร์ กระดาษวาดเขียน)	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	ด้านที่ 3 ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา				
2	ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ				
	2.4 รูปภาพและบัตรภาพ	+1	+1	+1	1
	2.5 บัตรคำ (ดอกไม้ สัตว์ ผลไม้ ตัวอักษรภาษาไทย ตัวอักษรภาษาอังกฤษ)	+1	+1	+1	1
	2.6 ดินน้ำมัน	+1	+1	+1	1
	2.7 วัสดุเหลือใช้หรือวัสดุธรรมชาติ (ไม้ไอศกรีม ฝาขวด เปลือกหอย ดอกไม้ ใบไม้)	+1	+1	+1	1
	2.8 วัสดุที่ใช้กับแผ่นป้ายสำลี	+1	+1	+1	1
	2.9 หุ่นจำลอง	+1	+1	+1	1
	2.10 เมล็ดพืชต่างๆ (ถั่วเขียว ถั่วแดง ถั่วดำ ถั่วเหลือง ข้าวสาร ข้าวเปลือก)	+1	+1	+1	1
	2.11 ดิน หิน แร่ ทราย	+1	+1	+1	1
	2.12 ของเล่นจำลอง (ชุดเครื่องครัว เครื่องมือแพทย์พลาสติก)	+1	+1	+1	1
	2.13 เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆ ที่ใช้แล้ว (ครู หมอ ตำรวจ พยาบาล วิศวกร พ่อครัว)	+1	+1	+1	1
	2.14 กล่องผลิตภัณฑ์ต่างๆ (กล่องยาสีฟัน กล่องนม)	+1	+1	+1	1
	2.15 ตุ๊กตา	+1	+1	+1	1
	2.16 ถุงทราย	+1	+1	+1	1
	2.17 ลูกบิด	+1	+1	+1	1
	2.18 ลูกบอล	+1	+1	+1	1
	2.19 เชือกกระโดด	+1	+1	+1	1
	2.20 ที่ตวงน้ำ	+1	+1	+1	1
	2.21 ขวดใส่น้ำ	+1	+1	+1	1
	2.22 รีบบิ้น	+1	+1	+1	1
	2.23 แถบผ้า	+1	+1	+1	1
	2.24 แผนภูมิรูปทรงเรขาคณิต	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
	ด้านที่ 3 ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา				
2	ความต้องการสื่อการศึกษาประเภทสื่อวัสดุ				
	2.25 กระดาษทราย, ที่ตัดทราย	+1	+1	+1	1
	2.26 ไม้บล็อก	+1	+1	+1	1
	2.28 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	+1	+1	+1	1
3	สื่ออุปกรณ์				
	3.1 เครื่องดนตรี(กรับ ฉิ่ง กลอง ฆ้อง ปี่ ขลุ่ย ฉาบ ซอ กระพรวน แพนมมารีน)	+1	+1	+1	1
	3.2 เครื่องเล่นสนาม(ชิงช้า ม้าหมุน ไม้กระดก บันไดโค้ง กระดานลื่น ต่ายายสำหรับปีนป่าย)	+1	+1	+1	1
	3.3 กระดานไวท์บอร์ด	+1	+1	+1	1
	3.4 แวนชขาย	+1	+1	+1	1
	3.5 แม่เหล็ก	+1	+1	+1	1
	3.6 เครื่องชั่ง	+1	+1	+1	1
	3.7 เครื่องรับวิทยุ	+1	+1	+1	1
	3.8 ไมโครโฟน	+1	+1	+1	1
	3.9 เครื่องรับโทรทัศน์	+1	+1	+1	1
	3.10 เครื่องเล่นซีดี วีซีดี ดีวีดี	+1	+1	+1	1
	3.11 กล้องถ่ายรูป	+1	+1	+1	1
4	สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
	4.1 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	+1	+1	+1	1
	4.2 เครื่องคอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	1
	4.3 บทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	1
	4.4 คลิปวีดิทัศน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Youtube)	+1	+1	+1	1
	4.5 แอปพลิเคชันจากแท็บเล็ต/สมาร์ทโฟน	+1	+1	+1	1
	4.6 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	1
	4.7 เครือข่ายสังคมออนไลน์	+1	+1	+1	1
	4.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านที่ 3 ความต้องการด้านประเภทสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา					
5	สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
	5.1 สื่อที่ทำจากกะลามะพร้าว เช่น เคน กะลามะพร้าว กระพรวนที่ทำจากกะลามะพร้าว เป็นต้น	+1	+1	+1	1
	5.2 สื่อที่ทำจากไม้ไผ่ เช่น ไม้โกงเกงฝักการเดิน ทรงตัว อื่นๆ	+1	+1	+1	1
	5.3 ประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น ประเพณี ออกหว่า ประเพณีปอยส่างลอง	+1	+1	+1	1
	5.4 ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ในท้องถิ่น	+1	+1	+1	1
	5.5 อื่นๆ.....	+1	+1	+1	1
ด้านที่ 4 ความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา					
	4.1 มีการจัดทำทะเบียนสื่อเพื่อให้ง่ายต่อการ ค้นหา	+1	+1	+1	1
	4.2 มีใบทะเบียนประวัติประจำสื่อการศึกษาแต่ ละชิ้นเพื่อทราบอายุการใช้งาน	+1	+1	+1	1
	4.3 มีการจัดวางกฎระเบียบการยืม-คืน สื่อการศึกษาชัดเจน	+1	+1	+1	1
	4.4 มีตารางเวลาในการให้บริการสื่อการศึกษาที่ ชัดเจน	+1	+1	+1	1
	4.5 มีการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1
	4.6 จัดให้มีการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือกใช้ สื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการ สอน	+1	+1	+1	1
	4.7 มีการจัดหา ผลิตให้บริการสื่อการศึกษาที่ตรง ตามสาระการศึกษাপฐมวัย	+1	+1	+1	1
	4.8 จัดทำคู่มือการใช้สื่อการศึกษา เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารแก่ครูผู้สอน	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านที่ 4 ความต้องการด้านการบริการของศูนย์สื่อการศึกษา					
	4.9 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการผลิต และจัดหาสื่อการศึกษาได้ตรงความต้องการ	+1	+1	+1	1
	4.10 จัดสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการใช้สื่อการศึกษาแต่ละชนิด	+1	+1	+1	1
	4.11 จัดกิจกรรมสาธิต ส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อการศึกษาอย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	1
	4.12 จัดการฝึกอบรมการผลิต การใช้ การบำรุงรักษา และการซ่อมแซมสื่อศึกษาปฐมวัย	+1	+1	+1	1
	4.13 จัดทำสถิติในการดำเนินงานบริการเสนอผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1
	4.14 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1
ตอนที่ 3	ข้อเสนอแนะทั่วไปในการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัยของครูปฐมวัยในพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 2 จังหวัดแม่ฮ่องสอน				
	1. ด้านโครงสร้างของศูนย์สื่อ	+1	+1	+1	1
	2. ด้านบุคลากร	+1	+1	+1	1
	3. ด้านประเภทสื่อการศึกษา	+1	+1	+1	1
	4. ด้านการบริการ	+1	+1	+1	1
	6. ด้านอื่นๆ	+1	+1	+1	1

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

โดยภาพรวมท่านเห็นว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพในระดับใด

/ ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

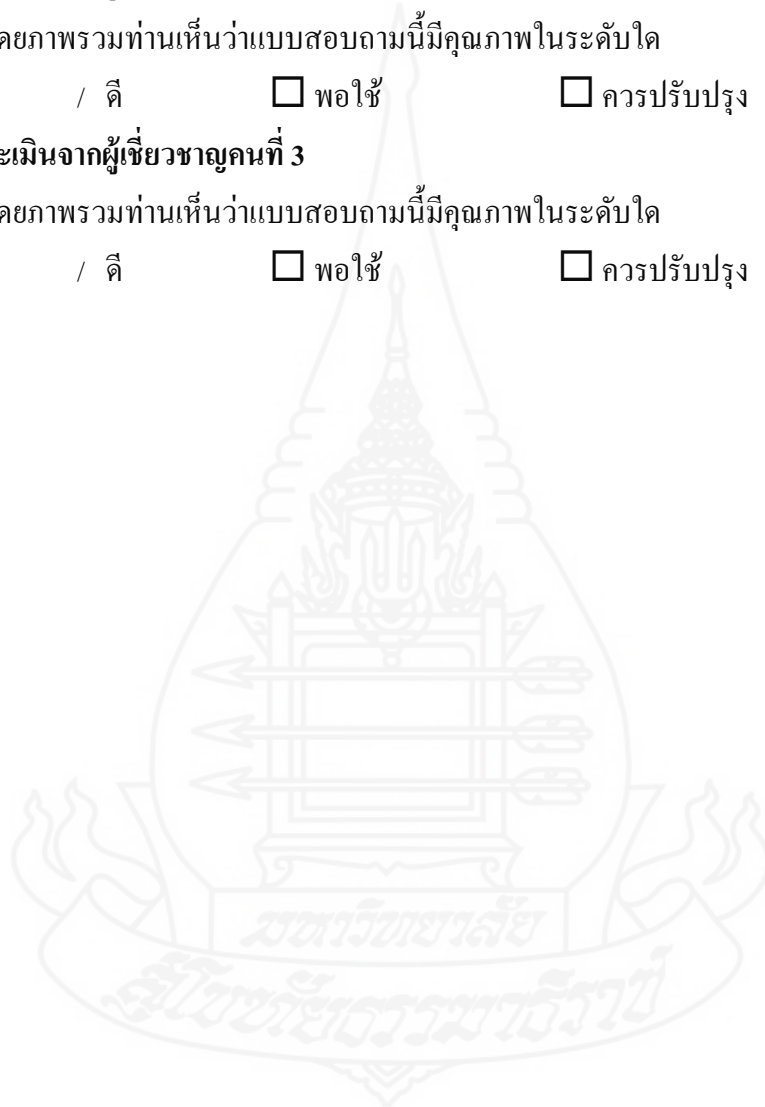
โดยภาพรวมท่านเห็นว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพในระดับใด

/ ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

โดยภาพรวมท่านเห็นว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพในระดับใด

/ ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวนิลวรรณ จันทร์ธิดา
วัน เดือน ปีเกิด	20 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด	อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พ.ศ. 2555
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหมื่นฤาชัย อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
ตำแหน่ง	ครู คศ. 1 (การศึกษาปฐมวัย)

